

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG- MÄNN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 7 MARS 1915.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

Hertiginnan af Västergötland med sin son prins Carl.
Den lille hertigen har nyligen lyckligt genomgått en öronoperation på
Röda korssets sjukhem i Stockholm.
Ateljé Jæger foto.

HUMLEGÅRDEN.

MIN UNGDOMS LUND, MIN MAND-
doms park
med fågeldrill i björk och lind
och ekorrelek på gräs och bark
och glittrig sol och brus af vind —

Din hvita dröm du drömmer än
inunder täckelset af snö...
Jag längtar se din vår igen
gå fram en natt ur storm och tö.

Jag också har min dvala haft,
då isen tryckte på mitt bröst
— utefter marken smög min kraft
och svagt förnam jag livets röst.

Nu hör jag dina grenars sus,
min vackra, hvita Humlegård,
nu bidar jag det gryningsljus,
som väfva skall din blomsterbård.

I dina knoppars bristningstid
jag vill bebo din skönhetsvärld
och se ditt växtlifs stolta strid
— ditt väsens kamp, din offergård.

När så en blekblå kväll i maj
kastanjens kandelabrar fändts
och mellan unga löfvens vaj
den första spindelbryggan spänts,

då skall mitt hjärta ropa ut,
skall be en bön med hvarje nerv
att, förn mitt lif är släckt och slut,
jag fylla må, som du, ett värfl.

ERNST HÖGMAN.

Tyngdens ande.

Af ANNA LENA ELGSTROM.

(Forts. o. slut.)

DESSA FRÄMLINGAR — DE LÄGO vid mitt bröst, de voro så små att jag liksom kunde gömma dem i mitt hjärta. Jag strålade och grät af glädje, och de logo tillbaka mot mig de små barnens underbara goda löje. Min själ strömmade öfver af skydd, af ömhet, af bäfvan — vid ljudet af deras små fågelröster, vid de rastlösa rörelserna af deras hjälplösa, sväfvande små händer, vid känslan af deras hemlighetsfulla, stumma väsen — dessa, som jag födt och som nu skulle lefva äfven om jag dog. Lifvet själf hadt jag födt. Mina händer skälfdt kring deras späda, mjuka kroppar som kring ett brinnande ljus, hvars dyrbara låga man vill bevara från mörkret, till hvad pris som helst. I outsäglig kärlek och vördnad tryckte jag dem mot mig och såg ner i deras bottenlöst djupa, dunkelklara barnaögon som ner i all tillvarons djup och fullhet. De voro det för mig — de voro all min lycka.

Men nu — nu vända de sig från mig, min famn, mina ömma ord — tvungna, besvärade som i närvaro af en obehörig — en litet löjlig och öfverflödigt utomstående.

Och det är jag ju också.

Ingen behöfver mig — ingen skulle sakna mig om jag gick — mer än som hushållerska och värdinna — men en sådan kan fås för pengar. Mina barn ha vuxit från sin mor — min man kommer till sin makas bädd af vana och jag tar mot honom af plikt.

Hu!

Jag är trött af det, jag är sjuk af det, jag skäms . . . och jag är rädd . . .

Men hvad under om jag ryser för att bli än fastare bunden — med band, som börjat lossna och murkna så att de icke längre förmå hålla fången uppe. Ty huru uthärda alla dessa marter, sedan man genomskådat moderslyckans illusion — att lyckan af att föda nya varelser är lyckan att föda — kanonmat, massa — soldater, slafvar — vaneslafvar, brödslafvar.

I en bok om Indien kommer jag ihåg att jag läst om de högsta kasternas ädlingar, hur de, sedan de under hela sin mannaålder ägnat sig åt statens eller krigets värf, på sin ålderdom lämna äreställen och rikedomar, släkt och vänner, hustrur, barn — allt — och ensamma som de började lifvet draga ut för att söka väg för sina själar långt bort från all världens oro.

Det borde förunnas oss kvinnor, som i familjens tjänst lämnat våra bästa år bakom oss, att få en likadan tid af stillhet innan slutet. Sedan vi födt barnen och vårdande följt dem till den ålder samhället i skolans gestalt tar hand om dem och vi förlora dem — sedan vi varit våra män till den hjälp de önskat och de icke längre ha bruk för oss, emedan vår bästa kraft och skönhet nöts bort af tjänandet — sedan borde det tillåtas oss att få lämna alla dessa tanklösa, pockande, kärlekslösa kära, som aldrig gifvit oss en minuts ro, och fria från hinder och band, med fjärran ögon och tomma hjärtan bege oss ut i den ensamhet, som snart skall bli vår eviga lott.

Jag talar icke i vädret.

En sådan längtan har jag sett i många gamla kvinnors ögon, läst i många kvinnohjärtan. Längtan att komma från den mångfald af sorger och omsorger, som så länge upptagit dem, men nu, invid döden äro dem för små, oroliga och heta! Längtan att samla sina genom hela lifvet kringspidda tankar, att finna det jag all deras osjälfviska kärlek skjutit undan, så att de — som alla andra — glömt bort det. Längtan att bli ensamma, att få söka . . .

Res dig, Maria, res dig, fångna själ, innan det blir för sent. Vid Gud, min själ, nu eller aldrig skall du slita de sega, mjuka bojor Tyngdens Ande bundit dig med. Alltför länge har du följt med trampkvarnen — alltför länge har du — af vana, tröghet, trötthet, godsintehet och rädsla — böjt din nacke och tåligt förspillt din korta, dyrbara tid och din Andes svinnande kraft — ack, afsedd för rymden — på ting af stoff och lump, på dagliga serier af småsaker, uppsplitande småbekymmer, själsdödande bagateller — allt för dessa ihålliga idéers skull om plikt-känsla, huslig lycka, gudomlig ordning och häfdvunnet skick, hvarmed männen, sin bekvämlighet till behag, kittat hop samhället och därför lära ut aktning för.

Aktning för bokstafven, då anden icke gör den lefvande! Då den dödar.

Nej, det börjar bli på tiden att du, som så länge föraktat, lär dig göra det no g.

Nog för att gå — endast gå din väg från alltsammans.

Jag vet icke när dessa tankar först började ansätta mig — vet man när droppen, som rågar bägaren, faller? Nej, blott att den är där. — Hvarför icke gå? — Jämt och samt hör jag den frågan ljuda inom mig; manande, bjudande, eggande. Och jag hör mig själf svara — hviska högt ibland: — Ja, ja, bära gå från allihop, bara gå — tillbaka till mig själf — tillbaka, o, min själ, ur landsflykten. Ännu är det kanske icke för sent. Ännu kan jag måhända få tag i något af det, som fordom var det bästa af mitt jag, men hvilket vanedjävulen så länge nagnat på — intensiteten, kraften, uthålligheten inför målet. Ännu förmår jag kanske få ut en smula utaf mitt lif, bli till något, få litet att ge, sätta något i märke. Så att jag förstår hvarför jag lefvat.

Gud, Gud i himlen, du som icke vill att en sparf skall falla till marken, hjälp mig, hjälp mig!

Nu har det kommit så långt för mig att jag trefvande börjar planera för mitt nya lif. Ännu har jag infet sagt till någon människa, icke tagit ett enda yttre steg, men dagarne genom går jag och drömmer om hur allt skall göras, och mitt hjärta skraffar sakta af hopp, stärkt, uppfriskadt som af en ny vår — mitt gamla, bittra hjärta. Jag skall bege mig hem till min älskade, gamla mor, som ständigt förstått allt. Jag skall ta igen mitt gamla namn, och under det skall jag åter börja arbete. Jag skall öfvertyga min man, ah, jag skall nog finna ord och kraft, det är jag icke rädd för. Jag skall laga så att vi skiljas i all vänskaplighet och jag kan få råka mina gossar när jag vill.

Och då kanske, kanske — när de få syn på mig som en människa för mig — icke längre blott deras och deras fars trälinna — att de då få nog aktning för mig — för att lyssna . . .

Tänk — tänk — om jag då ändtligen skulle

kunna bli dem till någon nytta — fri själf, befria dem . . .

Gud, hjälp mig! Så ropar jag och reser mig likt en skenande häst — af längtan, trots och knuten vilja. De gamla maningarna ljuda åter inom mig — högre och högre.

Jag vågar åter se på stjärnhimlen.

O, gode Gud, hjälp, o, hjälp mig!

Ty nu hänger allt på ett hår.

Nu eller aldrig.

Äter läkarens väntrum. Äter frisen af bleka, ängsligt väntande kvinnor. Och sist i raden jag själf. Jag ser att mitt ansikte i spegeln är så hvitt att det lyser grönt — jag vet icke hvarst jag skall vända mig för att dölja det, dölja min förfaran. O, om doktorn ville komma snart! Allt är då gale! Min gamle professor har tagit semester och lämnat praktiken åt en vikarie, en liten korpulent, konventionellt jovialisk herre af den olidliga, konsliadt patriarkaliska typ man blott finner bland präster och läkare — en fetlagd, optimistisk sorts äldre män, hvilka blanda sig i allt, oombedda ge goda råd och äfven i de mest förtviflade fall se saken "så ljus som möjligt", d. v. s. envisas att betrakta världen som en pastoral idyll med idel goda barn och snälla lamm, ledda af vänliga herdardar.

O, jag talar högt, pratar för mig själf, märker jag, meningslösa fraser — bara för att icke strypas af ångslan. Doktorn må vara hurudan han vill — bara han kommer snart.

O, hvad det är svårt låta bli att gråta. Luftten i väntrummet är så tung af ångest, att jag knappast vågar andas för att icke brista ut. I mitt inre flyger hjärtat upp och ned och nästan kväfver mig. Jag är sjuk af ångest, sjuk af en enda tanke, en förfärlig, omöjlig, vansinnig misstanke.

Ja, ja, den är omöjlig, den måste vara det.

Men bara vid tanken fuktas mina tinningar af kallsveft. Likt en kall och giffig dagg droppa de ned för mina kinder och komma mig att frysa och kväljas. Allt kyler och kväljer mig numera med den afskyvärda smak af kallt järn och tjockt lefradt blod, jag haft i munnen sedan en morgon i förra månaden. Jag vaknade med den — halvaken hade jag känt den redan i sömnen och kämpat med en obestämd förskräckelse som med maran. Oklara sensationer, dunkla idéassociationer, hvilka ville forma sig till ett minne, men icke kunde, redo mitt bröst och kommo mig att flämta. Så med ett vaknade jag som för ett slag, min kudde blef plötsligt våt af kallsveft, min hud knottrig af fasa. Jag mindes — hvarst detta hörde. Men jag ville icke minnas, ville icke veta. Jag borrade mig blott djupare ner i sängkläderna undan alltihop och bet hop tänderna i ångestfull, vredgad vilja. Men jag grät af skräck.

Mer och mer har sedan kommit som bestyrker . . . Men jag vill icke tänka på det — tränger allting tillbaka som jag tränger tillbaka tårarna — går kring likt en mur, stum, stenstel — med knutna händer och återhållen andedräkt — för att hypnotisera mig själf — jaga bort min fruktan — göra mig själf stark, stark nog — in i det sista hoppades jag det med ett vansinnigt hopp — att kunna utplåna faktum, om faktum redan finnes — tillintetgöra det med min vilja, med mitt hat.

Ty nog borde, nog skulle, nog må

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9. —
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Red. Nordting: Riks 86 61. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verket. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utändska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textside.	å textside. 20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

ste väl en stackars varelse kunna befalla något öfver sig själf och förmå ropa till ödet: Nej! Det är ju mitt lif som förödes! Det är omöjligt! — och därmed göra det omöjligt.

Hvarför, o, hvarför har man då annars en själ, som vill till rymden, ett hjärta, som vill frihet, då man själf är slaf under allt i tillvaron — naturens ordning, förhållandenas makt, andras gärningar, sin egen kropp?

O, jag hatar, hatar den, denna sega, tröga passiva kraft i lifvet, detta osynliga, allesstädesvarande, oöfvervinneliga

hofvet till mitt elände nu, likaväl som till min sjukdom, mitt lufs Juggernaut. Jag hatar, hatar honom och allt hans.

Med nedfallen underkåst stod doktorn och stirrade på idyllen, som icke gick i lås. Den unga moderns traditionella glädje öfver det väntade barnet tycktes visst icke af rätta slaget, ens för hans konventionellt förblindade ögon. Jag måste le åt honom också — le mer och mer — ut all min ångest.

Då vände han tvärt, skyndade ut och låste hastigt dörren.

Jag blef kvar i hans inre

Från täfplingarna i Kronprinsessans hockeyklubb,

som nyligen ägde rum i Stadion, meddela vi ofvanstående bilder, hvilka ge en nog så angenäm föreställning om det friska vintersportlifvet i hufvudstaden. Bilden n:r 1 framställer det segrande röda laget, som eröfrade vandringspriset. De från vänster sittande damerna äro: fröknarna Ribbing, Holtermann, von Hofsten, Neuendorff, Lewenhaupt och Warberg. De stående, likaledes från vänster: fröknarna Kanizow, Flach, grefvinnan Mannheim, fru von Heidenstam, fröken Mia Hamilton och grefvinnan E. Hamilton. Bilden n:r 2 återger en match mellan det röda och det blåa laget och bilden n:r 3 Kronprinsessan förrättande prisutdelningen. — Hoffotograf W. Lamm foto.

motstånd — materiens — tyngdens andel

Ja, just den, hvad den än kallar sig för — och somliga kalla den Ode. Öfverallt — i samhället och i vårt eget inre — lurar den, och hvar den träffar en stackare, behärskar den en — opersonlig, obönhörlig, utan ansikte, utan själ — och tvingar en att maktlös åse katastrofen, hvilken föröder ens dyraste.

Man hade ämnat något annat — ack, man hade ämnat så mycket — men så händer en enda liten sak, just den enda lilla, man icke hade makt öfver — och alla ens vapen äro borta — lamslagen måste man stå stilla och se olyckan komma — blind, tålig, oundviklig — bara komma närmare och närmare — tills den är öfver en helt tyst och sakta, och sopar en med sig, likt ett visset löf, ett litet dödt ting.

O, detta uppror mot det öfvermäktiga, detta förfärliga skrik af protest — hvarför fingo vi kraft till det, då vi icke fingo kraft till något mera?

Mitt hjärta nästan brister af vanmakt

Då kom ändtliga doktorn. Han föste framför sig en oförställt gråtande flicka, uppenbarligen i grossess — antagligen någon husjungfru, som han på hennes maimors

begäran undersökt och gifvit en moralkaka på köpet.

Mig — en sådan skillnad gör ju formerna — kommer han väl i stället att gratulera. Men, nej, nej, det får ju icke vara sant. "Var så god och stig in, fru Björkman."

— — —
Det var sant.

Och så icke mer med det. Punkt — slut! Bara böja sig — för alltid. Jag dåre, dåre, som trodde allt var gjordt blott med att resa sig. O, jag dåre, som, bara bojorna förlängdes litet, genast inbillade mig att de icke längre funnos.

Du Gud, som jag bad till, var detta din bönhörelse?

"Ske icke min vilja, utan din!" O, vi arma slafvar, som varit tvungna finna upp en sådan bön!

— — —
Doktorn gratulerade, skinande af idyllisk faderlighet. Jag kunde slagit honom i hans oljiga ansikte, så förtvifladt vredgad var jag. Hes af pina sade jag honom sanningen. — Åh, doktorn skulle nog icke gratulerat, om ni hört hvad professorn sade till min man vid min sista barnsäng. Min man! Jag måste le — nej, min fångvaktare, min bödel — upp-

rum. Jag förmådde icke genast gå hem till trampkvarnen igen. Fast nu får jag ju vara tacksam att jag aldrig hann utföra min afsikt, att ingen vet det allra minsta — så att jag har en vrå kvar att krypa in i och försörjning — den tid som är kvar.

O, Gud, hvad jag är frött.

Likt ett redan nästan dödt ting blef jag sittande framför spegeln, där jag klädt af mig för undersökningen. Mina armar voro som bly, jag orkade icke ta på mig kläderna en gång, satt där bara och stirrade på min nakna kropp till dess veckors tillbakaträngda gråt kom störtande till mina ögon. Jag tyckte så synd om den där utnötta, utpinade kroppen, som utsliten af sjukdom, hårdt arbete, hafvandeskap och digifning syntes så förslappad, uttänjd och bristfärdig, att jag slöft undrade, hur den skulle orka något mera.

Fast den måste väl.

"Måste", det är tillvarons hela formel.

Icke vårt "Måste" till ödet — till Tyngdens Ande. O, jag dåre, dåre!

Nej, dess till oss!

Åh, jag gråter bara — jag orkar icke tänka mer — icke skriva mer

Det är slut.

Låtkemiskt tvåf
ta Edra bal- och
supedräkter hos
oss och Ni blir
belånen

Örgryte Kemiska
Tvåf- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Estrid Hein. Emilia Broomé. Elise Sem.

Till familjerättens reformering.

DEN 1 MARS SAMMANTRÄDDE I KRISTIANIA DEN NORDISKA FAMILJERÄTTSKOMMISSIONEN för att konferera om de delar af familjerätten, i hvilka nya lagförslag skola utarbetas för alla tre länderna, nämligen förmögenhetsförhållandena och hvad man med ett ord kan kalla maktställningen inom äktenskapet. Bland de medlemmar af den svenska lagberedningen, som deltaga i konferensen är fru Emilia Broomé, lagberedningens första kvinnliga ledamot. Äfven Norge och Danmark bli representerade af kvinnor. Den norska kvinnliga ledamoten af kommissionen är höjesteretsadvokaten Elise Sem från Kristiania och den danska, ögonläkaren fru Estrid Hein. Med trygghet kunna nordens kvinnor lämna åt sina tre erfarna och kloka representanter att föra deras talan vid de viktiga afgöranden, som nu förestå.

En af Danmarks diktare om England.

ET HAR UNDER DET NU PÅGÅENDE kriget och många år dessförinnan ansetts som en gifven sak, att skulle Danmark drifvas ur sin neutralitet, vore dess plats vid ententens sida, och en af Danmarks ledande tidningar har för icke länge sedan uttalat manande ord om vikten af att bevara den traditionella, sedan lång tid tillbaka befastade vänskapen med England. Beträffande oförrätter är nationernas eller kanske snarare regeringarnes minne kort; det är ej mycket öfver hundra år sedan England mot Danmark begick en oförrätt, vida blodigare och mera upprörande för vanlig rättskänsla än någonsin Tyskland i 1848 eller 1864 års krig eller därefter.

Köpenhamns bombardement 1807 har under krigstiden ofta nämnts i pressen som ett exempel på de faror äfven neutraliteten för med sig. För dem, som kanhända vid nämmandet af dessa ord och detta årtal blott påminna sig att "det var någonting, men hur var det?" — vilja vi i korthet rekapitulera händelsen.

Om krigets förhistoria säger en gammal lärobok, att "England gjorde under revolutionskrigets fortgång så många ingrepp i de neutrala skeppens handelsfrihet och sökte gifva begreppet kontraband en så vidsträckt betydelse, att därunder äfven inbegreps kött, mjöl och säd, hvarigenom nästan hela Danmarks handel skulle blifvit tillintetgjord." Detta klingar ju ganska aktuellt. Danmarks beslut att låta konvojera sina fartyg ledde till kapandet af en dansk fregatt och de af densamma konvojerade skeppen; Danmarks kort efter företagna anslutning till den väpnade neutraliteten, dock med lojalt iakttagande af avslutade öfverenskommelser med England, till beslag på alla danska skepp och det flottangrepp som resulterade i slaget på Köpenhamns redd 1800, där engelsmännen kanhända dragit det kortaste strået, om ej danske kronprinsen låtit skrämra sig af Nelsons storordighet. Efter några år, då den danska handeln lämnades lämligen oantastad, eme-

dan England själf hade nytta af densamma under kontinentalspärningen, kom 1807, då, enligt samma lärobok "en mängd dels oförskyllda, dels oförutsedda olyckshändelser bröto in öfver Danmark". En af Tilsitfredens hemliga artiklar stadgade Danmarks anslutning till kontinentalsystemet, men innan någon af vederbörande makter hunnit tillstålla Danmark någon uppmaning härom, sände England en flotta till Oresund och beordrade danska flottans utlämnande, "emedan engelska regeringen var underrättad om att den skulle öfverlämnas till Frankrike för att brukas mot England". Då detta afslogs, landsattes en engelsk armé och Köpenhamn omringades både till lands och vatten. Danska armén var nämligen i Holstein, där gränsen ansågs behöfva skyddas. Efter ännu ett tillbakavisadt förslag om flottans utlämnande som pant till krigets slut påbörjades den 2 september 1807 ett tre dagars bombardement, som satte hufvudstaden i brand och framtvang en kapitulation, hvilken innebar flottans definitiva afstående.

Den förbittrade folkmeningen fordrade krigets fortsättande. Napoleon sände en spansk hjälpkår, som dock uppsnappades och hemsändes af England och kejsar Alexander lofvade att ej sticka svärdet i skidan förrän Danmark var hämnadt! Detta gick väl närmast ut öfver Sverige, som förlorade Finland, Danmark till ingen båtad och England till intet omak; få år efteråt lofvade samma monark Karl Johan att "tvinga Danmark att afstå Norge". Så skedde Kielerfreden; till England afträdades Helgoland, och Danmark, förblödt och ruineradt, fick ändligen fred. Så lyktade det danska försöket att "iakttaga en obrottslig och lojal neutralitet".

Man kan alltså lätt tänka sig, att Englands aktier i början af förra århundradet ej stodo högt i Danmark, men långt senare funnos ännu minnesgoda danskar. Romanförfattaren Vilhelm Bergsöe har gifvit ett värtaligt uttryck åt de danska känslorna i novellen "Den gamla soppskålen", utgifven 1876, alltså efter första tyska kriget. Denna novell, kanske det bästa Bergsöe skrivit, är ett

sannskyldigt lite mästerverk och utmärker sig för en verklighetsfärg, som kommer läsaren att tycka sig ha upplefvat hvad den berättar. Dess omfång förbjuder tyvärr att återgifva dess fabel och något af dess människoskildring, där särskildt den oförlitliga troljånarinnan Dorthe intager främsta rummet; men ett par korta skildringar från Köpenhamns brand kunna vi ej neka oss nöjet att öfversätta. De gifvas i form af ett barndomsminne, som en gammal man berättar. Hans hem träffas af en bomb, och hans moder flyr med honom till det närbelägna Rundetaarn, dit familjens vän, observatoriets föreståndare, professor Bugge, förut uppmanat dem att vid behof taga sin tillflykt. Där sitta de tryckta intill hvarandra, och lyssna till bombardementets brak och dån och se brandskenets reflexer på stenmurarne. "Eld i nummer 17", ropade en hes röst nere på gatan och mor utstötte ett ångestrop — "det var ju vårt husnummer". De skyndade till fönstret — "Ja, det var så, det var vårt kära gamla hem, som nu skulle förtäras af de omätliga lågorna. De slogo redan högt upp och slickade som röda ormtungor från nedre våningens fönster uppöfver den andras krossade ruitor. Det hål bomben slagit verkade som en skorsten, hvarigenom lågorna med ett hvisslande ljud banade sig väg, och inne i huset var det så ljusst, att man tydligt kunde se omhänget kring fars säng, som stod ouppbäddad. Mor stod bredvid mig med armen om min hals; hon tänkte icke på faran af att stå i torngluggen. För henne skulle nu allt tillintetgöras, hennes trefna trygga hem, hennes ungdomsminnen, hvarje liten småsak, som hon under sitt samlif med far anskaffat och lärt sig älska. Vi sågo de glupska eldtungorna sträcka sig in i vårt lilla lugna förmak, sno sig uppåt gardiner och tapeter, hvilka föllo ned som lysande eldflugor, sågo dem nå det gamla bornholmska vägguret, hvars mässingsvisare glimmande pekade på 10 minuter i två — så ljöd ett doft brak, korsvirkesmurarne gånge efter, golven störtade in, taket sjönk stönande samman och öfver den svarta orediga massan af bjälkverk slogo lågorna upp som om de jublade öfver segern. "Nu har du intet hem mera," sade mor, och dessa ord grepo mig med en så förstenande fasa, att jag sjönk ned på golvet och kände mig på väg att svimma."

Professor Bugge kommer till och säger:

"Ja, låt bara de ogärningsmännen skända och bränna vår oskyldiga stad! Hvar flamman och hvar blodfläck skall utkrävas af dem, så sant det finnes en rättfärdig Gud!"

"Ack, hvad bryr jag mig om vedergällning," snyftade mor.

"Nej, men det gör jag," svarade Bugge, och kastade en harmfull blick upp mot den eldgnistrande himlen. "Jag hatar detta trolösa Albion, detta bigotta land, som upplyser kristna kyrkor med flammande granater, jag afskyr dessa vandaler, som så föga akta vetenskap, konst och gudsfruktan, att de rikta sina djäfvulska redskap just mot deras tempel; men himlens straff skall drabba dem, äfven om våra ögon slutas därförinnan."

"Mitt stackars gamla hem," suckade mor."

De måste fly äfven från Rundetaarn, ty bombardementet riktades allt bestämdare mot tornspirorna. Efter en förskräcklig och farofull vandring genom Köpenhamns gator, där allt var förvirring och flykt, bomberna regnade ned, döda och sårade sågos öfverallt och husen störtade in till höger och vänster, lyckades de uppnå Christianhavn, den

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — —
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

på Amager liggande stadsdelen, som låg mest utanför bombernas räckvidd, och där de hos en hederlig borgare, som de kände, blefvo gästfritt mottagna och fingo gå till hvila.

"Jag sof ännu djupt, då plötsligt någon rörde vid min axel. Förvirrad for jag upp, och i en sällsam rödaktig belysning såg jag mor stå framför mig blek och gråtande. "Nu brinner Köpenhamn", sade hon med ett skärande tonfall. "Du skall upp och se på, så att du kan lära dig känna mordbrännarnes folk och lära dig hata dem."

Det ryste i mig; aldrig hade jag hört min fromma mor tala så. Utan ett ord mera tog hon mig i handen och drog mig med sig upp för vindstrapporna. Genom de öppna vindsluckorna kunde vi se staden i hela dess sträckning. Barmhärtige Gud, så förfärligt! Ett enda böljande, flämtande haf af lågor, som speglade sina spetsiga himmelssträfvande tungor i Kalleboddsstrandens krusade böljor, och däröfver som en väldig upplyst pelare Frue Kirkes slanka tornspira, hvars kopparläckning vi kunde se gradvis smälta som isflakor för vårsolen. De tre förgyllda kronorna lyste i eldskenet, de stora malmklockorna skymtade genom bjälkverket och stundom inbillade jag mig höra klockspelets toner. Elden flammade som jättebål från de stora brädupplagen på Västerbro och sträckte sig därifrån öfver hela den nordliga delen af staden ända till Gothersgade, och där den rasade vildast, där regnade engelsmännens bomber och brandraketer som stjärnskott en augustinatt. Ännu reste sig den stolta spiran som en jätte öfver alla dessa brinnande dvärgar. Så började den vackla, man hörde dofva fall af de centner tunga klockorna, som störtade ned en efter en, krossande hvalfven och förande brandens ödeläggelse med sig till kyrkan och grafkapellet, där de fände till och med de dödas kistor. Ännu ett ögonblick stod tornet, omsvept af lågor från grund till spets; så svängde spiran ett par gånger långsamt fram och fillbaka, kronorna lyste ännu en gång mot natthimlen som symbol på nordens skönaste hopp — så ljud ett förfärligt, bedöfvande brak, marken skälfdde under våra fötter, skyar af eld och gnistor yrde åt alla håll, och när det svarta rökmolnet lyfte sig, sågo vi blott det förkolnade, afhuggna tornet, som en gång burit Danmarks stolthet. Så mäktigt och förfärande var spirans fall, att det till och med hos fienden inträdde ett ögonblicks stillhet; men i det nästa började åter de glödande kulorna sliga mot fästet och samtidigt hördes vilda jublande hurra, som förkunnade att nu hade den konungs legoknektar, som offentligt kallade sig "Irons försvarare", skändat ännu ett af Herrens vigda tempel.

Jag sof ej mera den natten. Fasan hade gripit mig, men på samma gång en förlärande hämndtörst, som kom mina kinder att glöda. Hela återstoden af natten blef jag stående vid vindsluckan, stirrande än mot den

Ett tack.

FÖR DE TALRIKA SYMPATIBEVIS, som, såväl offentligen i pressens spalter som i enskilda skrivelser från medarbetare och Idunsvänner nu vid mitt tillbakaträdande från redaktörskapet kommit mig till del, ber jag härmed att få uttala mitt varma och värdsamma tack.

Leksand, 28 febr. 1915.

JOHAN NORDLING.

brandröda himlen, mot hvilken rökskyarna tecknade svarta, fantastiska figurer, än bortöfver staden, där elden sträckte sig längre och längre och hvarje hopp om räddning tycktes uppgifvet. Djupt, oändligt djupt och smärtsamt präglade sig den natten i mitt unga minne. Jag är nu en gammal man, snart åttio år; men aldrig har jag sedan den natten talat med en engelsman, aldrig glömt eller förlåtit."

Det är tydligen icke blott i sin egenskap af konstnär, Bergsöe — f. 1836 — så lefvat sig in i detta minne, — förmodligen berättadt honom af någon annan — som om det hade varit hans eget. Att den harm och de känslor mot engelsmännen, han låtit komma till synes, verkligen voro hans egna, därom vittnar en passus i en annan berättelse — en fantastisk framtidsskildring, tänkt att försiggå år 1969. Ett väldigt flygskepp är på profftur från Danmark till Amerika, fullt af referenter och intresserade fackmän:

"Kapten Bird — — frågade mig, om jag hade lust att se ruinerna af London. Tjugu minuter senare sväfvade vi öfver resterna af den fordom så stolta, nu så öde och olyckliga staden. Verkningarna af amerikanarnes lufttorpeder, men isynnerhet af deras dynamitkatapulter, med hvilka de vågade sig ända in i hjärtat af staden, voro mer än förfärliga. Hela stora kvarter lågo icke i ruiner utan i stoff, som den nattliga stormen hvirlade upp hvar gång den drog fram öfver Themsens öde yta. Kaptenen visade oss den artigheten att låta "flygfisken" stå stilla några minuter öfver den brända staden, så att vi kunde öfvertyga oss om ödeläggelsens hela vidd; men den skälfning skeppet kom i genom de tredubbelt hastigare vinglagen, var så obehaglig, att jag bad att få fortsätta, ehuru jag väl förstod den segerstolthet, hvarmed han som amerikanare såg ned på sin tillintetgjorda rival. Ack, i vår tid ha "old England's wooden walls" ej mera någon betydelse.

I en begäfvad författares framtidsskildringar finnes nästan allid någon liten smula af profetisk halt, och ehuru den tyska krigstekniken af 1915, huru fulländad den är, ej når upp till den supponerade amerikanska af 1960, tvingas vi ändå att tänka på Zeppelinarne och engelsmännens Zeppelinfruktan. Men att det var för en dansk mans sinne, Londons förstörelse hägrade som en bedärande framtidsbild, det låter underligt nog för våra öron.

ANNIE ÅKERHJELM.

Vienna Mesterton.

ANNY MARIA VIENNA MESTERTON, dotter till den på sin tid berömde läkaren, professor Mesterton i Uppsala, firade den 5 mars sin 50-årsdag.

Hennes anspråkslösa väsen gör mig tveksam att offentliggöra hennes bild, men hennes verksamhet och värdefulla insats på skilda områden mana mig dock att i allas vår Idun säga några ord om hennes person. Först några data.

Efter slutade skolstudier, genomgick hon åren 1888—90 Nääs' slöjdläroreseminarium. Tog samma år anställning som lärarinna vid slöjdskolan i Hälsingborg, förestod därefter några år egen slöjdskola i Uppsala och tjänstgjorde samtidigt som slöjdläroreseminarium vid privata läroverket därstädes.

Sedermera bosatt hos sin gifta syster,

Vienna Mesterton.

grefvinnan Ellen Lewenhaupt på Säbylund i Nerike, emottog hon erbjudna platsen som slöjdläroreseminarium vid Nya Elementarskolan för flickor i Örebro, hvilken befattning hon först efter 6 år lämnade.

Alltsedan 1907 förestår hon sin svägers, greve Eugène Lewenhaupts gästfria hem, Säbylund.

Vienna Mesterton har vid sidan af sitt öfriga arbete ifrigt verkat i samhällliga syften och har hon sålunda varit ordförande i Örebro F. K. P. R. och därefter beklädt samma post såväl i Kumla F. K. P. R. som i de gemensamma föreningarnes länsförbund och dessutom varit Centralstyrelseledamot.

Sina bästa krafter har hon kanske ägnat åt arbetet i Röda korsets tjänst, hvilken verksamhet, under Vienna Mestertons energiska ordförandeskap i Säbylund-Kumla-Hallsberg Röda kors-afdelning, och i betraktande af de jämförelsevis små resurser, som på landsbygden stå att finna, nått ett rent af otroligt resultat; och har hon äfven haft förmåga att göra Röda kors-verksamheten i bästa mening populär och vunnit medarbetare i både slott och koja. —

Hon är energisk som få och väl minnas vi, när hon på de kvinnliga masspetitionernas tid lät sadla sin eldiga springare och red ut i bygderna för att skyndsamt samla namn.

Vienna Mesterton har sålunda på dessa områden, hvarest hon allid varit själfskrifven att taga ledningen, utfört sitt ofta krävande arbete med ansvars känsla och en aldrig tröttnande ofervillighet, äfven under tider af långa och svåra sjukdomar. —

Under en hennes konvalescenttid, då hon ännu ej var stark nog att ägna sig åt läsning eller "författarskap", men hennes verksamma väsen ej tilltalades af att "göra ingenting", försökte hon sig på silkesmaskodling, en lika märkelig som intressant, ehuru fålamodspröfvande sysselsättning.

Hon är tillika stor djurvän och drifver på Säbylund ett större hönseri.

Vienna Mesterton är en personlighet och hon blir också för alla, som äro nog lyckliga att få lära känna henne, ett godt föredöme, på samma gång hon som vän är sann och trofast.

ELLA LOWEGREN.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

Lyckan.

Skiss af ERIK NORLING.

LOF I MOGÅRDEN VAR EN bredkindad, kavat och handfast pojke, som såg alla människor, husets dräng eller länsmannen, tryggt i ögonen, när han talade med dem. Han hade inga ovänner och själf fälde han hela världen utom handelsmannen i byn. Som liten skrattade han mest eller härmade kreaturen. Men så fort hans mor någon gång bar honom med sig öfver tröskeln till boden, där "patron" satt frusen och lågmäld bland sina varor — fläsk och fotogen, cigarrer och saffransflätor, spelkort och yllekalsonger, allt som folk har begär till — började pojken sparka och rifvas eller fick fårar i ögonen. Och karamellerna, som det giriga, snedmunta gråskägget offrade för att få honom snäll, spottade han alltid ut.

Elof blef äldre och lärde sig både läsa, plöja, röka och ta flickor, men aldrig lärde han sig att säga ett hjärtats ord åt den lille tyskläne handelsgubben, som hela byn ville stå väl hos, för att den berodde af honom nästan lika vördnadsvärdt som af pastorn.

Elof var tvungen att bemästra sin ovilja för att inte ge ynkyrigheten en knuff i diket hvar gång han mötte honom ute på färdvägarna. Hela gubben inbjöd till stryk: alltid vek han undan i god tid och gjorde sig liksom mindre för hvar år, knäsvag, lömsk och rädd med sin misstänksamma hala blick. Elof måtte illa af att se honom, ibland på ett rent fysiskt vis, oförklarligt, instinktmässigt, som han vämjades vid en slemmig ödla.

— Jag skulle kunna sparka den där karlen fördärfvad bit för bit, sade han plötsligt, när de sulto vid kaffekasken några bönder och grundade öfver hur mycket den hederlige skötsamme gubben samlat på kistboften under dessa tretti år. I hans tonfall var en sådan kall och beslutsam afsky, att både Nils Erson och Stor-Boman förlämnade förskräckta och riste sina hufvuden, fastän de hört samma okristliga tal väl tjugu gånger.

När den gamle handelsmannen stod böjd innanför sin disk och samspråket med någon kund händelsevis rörde vid Mogårdsfolket, hvars uthus man kunde se lingonröda i solen, burna på slättens vågor, mumlade han alltid: ung-Elof han blir min olycka, han blir, så sant jag står här. Och gubben rös till, då han sneglade genom det spindelgrå fönstret, så häftigt, att han var nära att ramla omkull.

Det var en af de första stjärnblanka förvärskvällarna. Backarna mot söder, som den ännu skygga dagsmejan linat upp, lågo nyfrusna och knastrade med ett sprödt sjungande ljud under vandrarens fötter. Och skaren lyste i det gröna månlyuset. I stugan hos Mogårdsfolket var luften girigt bondwarm och skyddad för all beröring med kvällsvinden ute. En anda af välmåga, en främmande doft af herrskapliga matvaror vaggade tung mellan de blomstermålad skåpen, och midt på golvet stod ett bord med uppfälld klaff, fulltrafvadt af glas och porslin.

Elof slutade att smågnola visan om "Hjärtats lust..." Han vek undan gardinen, och just som han lyfte ögonen föll en stjärna, snabb och röd som en raketgnista.

— Jag går själf uppåt bon och köper hvad som ännu fattas till i morron, russin och chokladhattar och cikoria...

De nickade åt honom, gubben och gumman. De förstodo ju, att han måste se alla människor som i ett klart och mildt ljus och att han icke kunde tänka ondt om någon, så lycklig som han var.

— Jag gör en afstickare åt grandungen,

mens jag är ute. Riset på farstubron faller ju barren som en gammal julgran.

Han stack slidknifven i fickan. — Så påken, så är jag rustad. Det är halt i backarna.

Han tog sin käpp ur dörrvrån. Det var en tingest, som ingen hade maken till och som en storskeppare gett honom en födelsedag för längesen. Den var förfärdigad af något sydländskt träslag, betäckt af taggiga utväxter som en stridsklubba och med en bastant rotknöl till krycka. — För en törn utaf den stupar ta mej faen en ox, brukade bypojkarerna säga, spottande af beundran och afund.

Elof tänkte på sitt bröllop i morron, på hur där skulle spelas af tre spelmän, de skickligaste gubbarna i socknen, och dansas, dansas... hur vacker hans Kerstin skulle bli med myrten på sitt låta gyllenbruna hår, hur hon skulle förvåna käringarna och göra pojkarerna dumma i synen genom sitt fina sätt, sina kunskaper och sin lätthet att önska eller förkasta allting i världen, som om det varit blombladen på en prästkrage, som hon höll mellan två fingrar och leende plockade på: ja, nej, ja, nej... Hvilken satans flicka, hvilken brud att få kyssa varm! Han kunde ännu inte begripa, hur Rik-Matts Kerstin blifvit hans. Och det förekom honom, att han drömde hela denna historia om hur den djärfvaste jägaren fångar lustgårdens gran-naste fågel. —

Vid gafveln på sin stuga, gulsmord af det sömniga lampluset från kåken bredvid, stod Jan-Erik och slipade ett järn, så det gnisslade lång väg.

— Hvarthän så här dags, ropade han med en munter skrånöst och utan att stanna hujlet.

— Till bon!

— Du har börjat gå med öppen famn som en kristen, kan jag märka. Men det har du råd till, gullgosse.

Elof skrattade.

— Välkommen till gårds i morron, Jan-Erik.

— Tack du!

Slipstenen gnällde och susade redan långt borta. Öfverst på backkrönet lyfte sig gubben Janssons brutna tak, svart mot den tunna mjölkhvita himmeln. Ur hans fönster blinkade det snåla lyktlyuset som ett surt öga.

Den gamle handelsmannen ämnade just stänga sin affär för i dag, då han oakadt sin döfhet, som berodde på ålderdom och för mycket sparadt öronvax, hörde ungdomliga stöfveldskrapningar utanför dörren. När klinkan rasslade som om ett svärd dragits ur en rostig slida och Elof i Mogården med ett långt steg klef öfver tröskeln, blef gubben så skrämmd, att han tappade nyckelknippan i golfvet.

— Hej, krämarfar, go afton på dej!

Elof log hela sin friska tandrad bar åt gubbens fåfänga försök att strama upp sig. Den var verkligen komisk denna min af att helst vilja krypa ihop i en vrå och kunna förvandla sig till ett oåtkomligt, tagghvasst klot likt en igelkott.

På Elofs alla beställningar svarade han icke ett ord, mumlade kanske något i sitt tolviga snusiga skägg. Men han såg sig om öfver axeln, då han böjde sig mot russinlådan eller då han nästan med vighet klättrade på en liten nött trappstege för att nå ett paket fändstickor på hyllan närmast det soliga taket.

— Hej, far lille, du är dig lik, misstrogen och snäf mot mig ännu dagen före mitt bröllop. Vore jag inte så glad i hjärtat och genomlycklig, skulle jag bli ond på dig, gamling, tvärvigg!

Han lät sin käpp med skämtsamt hot falla

mot disken, så att en blank buckla lyste som en ensam stjärna i det mörknade plåbeslaget. Något af hans gamla heta vedervilja mot den strykrädd gubben dök upp i honom. Men han var för lycklig att nära någon halfull eller ens bitter känsla. Han betalade sina varor, tackade och gick, till sista skymten följd af ett par ängsligt lurande, sneda ögon.

Ja, stjärnorna, stjärnorna. Han hade aldrig sett dem så slösande talrika öfver sitt hufvud, så nära och vänligt lefvande, och han kunde icke se sig mätt på dem, när han gick utför sluttningen, sakta och utan ett enda tankemoln i sitt hufvud och småsjungande refråg efter refråg på alla visor han kände till om kärleken. Nedom handelsmans backe låg granskogsdungen som ett svart näste. Elof vek in där och böjde åt sidan de långa skuggande grenarna, på hvilka tövattnet frusit till som en glasyr.

Han skar kvist efter kvist med sin präktiga knif, medan doften af hans hembygds jord steg omkring honom sval och mäktig efter sin långa hvila och så underligt berusande, att han velat ropa högt om hjärtats dyrkan af mossorna och myren och den sträfvaste barken...

Hu, hvad var det som prasslade som en skuggfigur mellan stammarna. — Hallå där! — Inet svar, endast suset i grantopparna som dyning långt bortifrån. Förmodligen bara någon af de där luffarna, som hållit till kring byn de senaste veckorna. Nå, den stackars uslingen kunde få löpa... Elof ville inte göra honom något förnär, allra minst i kväll eller i morron kväll. Inte senare heller...

När han trafvat ihop en duktig bing, band han ett snöre om den och slängde den öfver axeln som en stor viska. Så fortsatte han hemåt. Det var halt styckvis på vägen, isynnerhet var det frusna tövattnet mera förrädiskt än någon isgata i januari. Men fänka på hur fötterna klefvo, det måtte barn och rädda gubbar göra. Elof vandrade utan att kosta på en enda blick framför sig. Han betraktade i stället stjärnorna på ett mycket obondskt vis, som skulle retat munterheten i hela byn, om någon sett honom.

Fyra stjärnor föllo strax efter hvarann, störtade som mogna frukter från sin gren — mogna världar. Det var Guds omtalade visa finger, som skakade på världsrädets krona, och då släppte alltid några gyllene ring, som suttit lösa. Deras raka lysande fall bådade ljufullig lycka för den, hvilkens ögon fångade dem. Elof förstod, att detta var himmelens uttryckliga bekräftelse på att han skulle få smaka just de stilla och djupa fröjder, han alltid hade längtat efter.

Åter en stjärna, en fullbordad jord, ett lyckotecken af eld, större än de andra och en smula rödaktigt. Hon tycktes slockna tvärt bakom Mogården, spetsad på grantaggarna på åsen. Lycka, lycka, ingenting annat än lycka!...

— Aj, djäklar!

Där låg han raklång, nästan sanslös och blind efter ett slag i ansiktet. Något ljumt flöt öfver hans läppar och haka: han hade snafvat på en isig sten och ränt hufvudet i en annan, hvassare, som smög upp ur snön likt ett horn. Det blödde ur båda näsborrarna, stridt och varmt. Han plockade fram sin rödprickiga näsduk ur kavajens innerficka. Den var stor som en flagga, men han färgade den mörk och genomvätte den på ett par minuter. Så ref han i brutal hetta fram de tjocka tummevantarna, som hans mor stickat åt honom och som han alltid varit lite generad för. De voro utan en torr fläck, då blodet ändtligen började sakta.

Han stack dem i fickan jämte näsduken,

smög försiktigt öfver diket och hittade under en enbuske hvit och mjuk snö, som han tvättade ansiktet rent med. Det fick inte märkas ett spår af detta missöde. Hur skulle det bli, om hans fästmö visste, att han fallit omkull och stött sig som en gammal slö käring och att han blödt näsblod vid tjugufyra års ålder. Hur hon skulle flatskratta och peka finger åt honom! Och han skulle skämmas öfver sig själf ungefär som om han gjort något fult, gamla karlen. Han var nöjd, att ingen mötte honom i förstugan, då han kom hem till Morgården. Hans första göra var att smussla vanfarna och näsduken, vittnena till hans skam, så djupt som möjligt bakom linneskåpet — han insåg, hur dum han varit, som inte blödt ut alltsammans på marken och sparat sina kläder. Därefter mönsttrade han sig i en liten marknadsspegel, som hängde på vakt nära dörren, allsedan han fick en fästmö, som hälsade på. — Nej, inte en prick som kunde förråda honom.

— Så länge du har dröjt, pojken min, sade mor, då han satte sig midt emot henne och genast lyfte Aftonbladets halvveckoupplaga som en skärm för ögonen, ty han hade klart för sig att blygseln och ångesten att bli genomskådad satt som en skylt på hans ansikte. Kanhända också en torr blodstrimma, som han inte hade lyckats uppläcka i skenet från det lilla loppögat bredvid spegeln.

— Det blef för sent för Kerstin att vänta på dig. Hon skulle hem och blanka spännena på sina brudskor. Far följde henne ett stycke till vägs... Och en lång tid därefter på det tredje året, skedde Herrans ord till Elia sålunda: Gack och te dig för Ahab, så skall jag låta regna på jorden...

Mor hade skjulit ner de runda brillorna och återknöt läsningen i sina förfäders bibel, med ett tandlöst leende öfver de kära urmodiga bokstafstyperna, som voro så vänligt formade, jämförda med trycket numera i bladen och romanerna.

Elof reste sig häffigt.

Spansk dans. Efter en rödkrit-teckning af Egron Lundgren.

Grefvinnan Elisabeth Wachtmeister. Efter en oljemålning af Uno Troili. Minnesutställningen Egron Lundgren—Uno Troili i Sv. Allmänna konstförening.

— Jag går in till mig, mor. Jag är så trött.

— Gör som du vill. Men inte skall du vara ledsen för att Kerstin gick. Hvad har du fått där på skorna?

— Lite lort. Jag var inne i lagårn ett slag. Han stängde dörren och riglade den.

Det var den fördömda näsblon, som färgat hela ofvanlädret rödbrunt. Detta vittnesbörd hade han glömt att utplåna.

Han började klä af sig, förtretad på sig själf och på alla, hetsigt ond, så att det värkte mellan ögonen.

Till på köpet hängde slidan tom. Han hade glömt sin präktiga blanka knif borta i grandungen. Det skulle inte förvåna honom, om den där strykaren hittat den, så som den kunde lysa i månskenssnön, och lagt sig till med den utan vidare...

Elof låg där arg ända in i sömnen.

— Han var så konstig i kväll, våran pojke, sade gumman åt far, när han en stund senare hängde upp sin skinnmössa på spiken.

*

— — — Ja, det är rena hemska sanningen. Då klockan var öfver sju och patron inte öppnade och inte heller svarade på bultningarna med knytnävar och klackar, bröt Lars-Smed opp dörren, och då ligger patron där på golfvet innanför sin disk, blodig och söndertrasad, död för flera timmar sen...

Hvad var nu detta?... Elof hade vaknat och med sömnen ännu kvar i ögonvråna hört Stina, pigan, berätta något, andlöst högljud, så som ingen eljes fick tala till husbondefolket.

Han hasade sig ur sin bädd och tryckte örat intill dörren.

— — Ingången från gården var uppbruten, den hade så klenlås. Ett stycke ifrån patron hittade de en slidknif. Den var full af blod...

Stina fortsatte att hopa detaljer utan för-

bindelseled, helt gripen af sin mission att vara den första därhemma, som fick skildra det mystiska nattliga mordet på handelsmannen Jansson.

Då Elof fem minuter senare steg öfver sin tröskel och modern fick se första skymten af hans ansikte, brast hon i gråt. — —

Knifven, mordvapnet, var Elofs knif. Det kunde han inte neka för och det intygade för öfrigt hela Dumby socken med glad bestämhet. Vidare: ett djupt sår i gubbens ena kind passade förträffligt till den största af piggarna på Elofs exotiska käpp, så precis att den unge länsmannen gnuggade händerna åt sin tur.

De noggranna undersökningarna bevisade klart och tydligt, att det ruskiga dådet måste ha föröfvats mellan nio och tio på kvällen — just den tid Elof gått för att besöka handelsmannen, som nyss hade stängt sin bod. Jan-Erik vittnade, varorna från gubben — en i sanning knepig förevändning, värdig en drivven boi — vittnade de också. Och det kraftigaste af allt: de blodiga tummevantarna och näsduken, som man hittat gömda bakom linneskåpet. Tidningarna behöfde inte längre tveka med sin rubrik: "Dumby-drama".

Ett djärft försök af den anklagade att trassla till rättegången genom att vrida herrar domares misstankar till några, förmodligen mystiska "luffare", som skulle ha genomströfvat trakten vid denna tid, utföll illa och förvärrade hans sak.

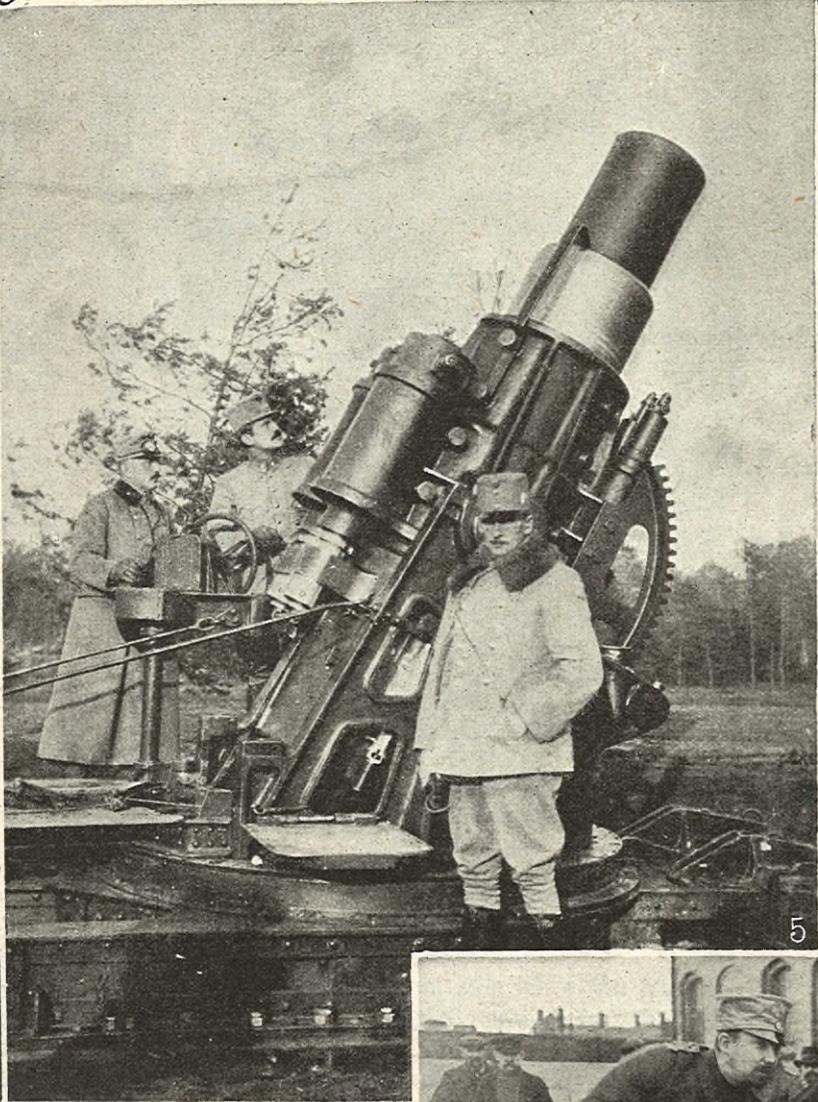
Men i följd af den häktades lugna, hårda nekande, hans ihärdighet att hålla fast vid sitt på en gång oförsynta och löjlige försök till en förklaring af mordet och framför allt bristen på ögonvittnen kunde rätten icke ådöma honom mer än sju års straffarbete.

Denna osedvanligt milda dom väckte förtrytelse hos litet hvar, isynnerhet hos de många vännerna af dödsstraffet, plus förlusten af medborgerligt förtroende i all framtid.

Två nubiska flickor med ett stränginstrument. Efter en akvarell af Egron Lundgren.

FRÅN DE BLÖDANDE LÄ

fiendens ställning. 7. En fährjord, som rekvirerats för provianteringsändamål. 8. En österrikisk inkvarterad tar afsked af sitt värdfolk. 9. Stads-kassör Buchholz från Marggrabow med sina två döttrar, hvilka göra sjukvårdstjänst vid den

1-3. Generalfältmarskalk von Hindenburg, general von Below och general von Eichhorn — de tre segrande fältherarne i det stora vinterlaget vid Masuriska sjöarna. 4. Rysslands yngste soldat 15-åriga Constantin Malafeff, som vid flera tillfällen under kriget ådagalagt stor tappet. 5. En österrikisk-ungersk 30,5 cm.-mørsare färdig till eldgifning. 6. Officer vid en tysk förpost iakttagande

östra fronten. Buchholz har född under med järnklassen. Hälkaledes under sitt anmaktpligga

6

8

2

5

4

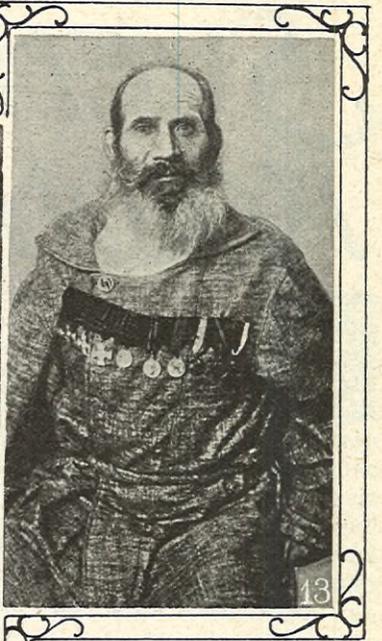
2

ANDERNAS JÄTTEKAMP

värda de sårade. 10. Ty-
ska pionärer anbringa
taggtrådsstängsel på en
slätt i ryska Polen. 11.
Ordonansofficer i Polen
öfverbringar depeesch till
kommendantexpeditio-
nen. 12. Ett regemente
af den nybildade engel-
ska armén fågar genom

n. Hr Buch-
ner sina hjälte-
riget hedrats
eriset af andra
s döttrar ha
märkt sig un-
svarsfulla och
ande värf att

Londons gator för att
afresa till Frankrike. 13.
Rysslands äldste soldat
62-årige Ivan Truwanoff,
som i tre fälttåg kämpat
för sitt fosterland och nu
änjo gått i striden. 14.
Turkiskt infanteri, sam-
ladt framför sultanens
palats i Konstantinopel
och redo att draga ut till
fronten. — 4, 12, 13 Ber-
liner Ill. Gesellschaft foto.
6 o. 14 A. Grohs foto.
7, 8, 10 Paul Lamm foto.
9 Gebr. Hæckel foto.
11 "Phototek" foto.

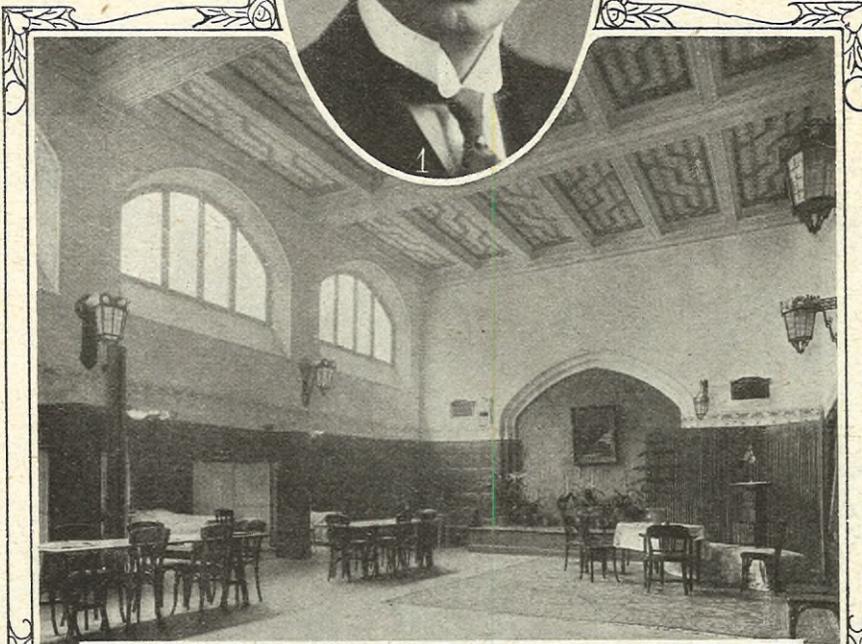

SVENSKA KOLONIENS AMBULANS I PARIS.

DAGENS STORA jättestrider äro gifvelvis sympatierna delade äfven hos dem, som genom att välja den obrottsliga neutralitetens ståndpunkt i viss mån afsagt sig rätten att låta sina känslor komma till synes. Men det finnes dock ett slag af stridande, för hvilka allas sympati och medkänsla har rätt att taga sig uttryck, och det är för dem, som redan äro stridens offer, för de sårade ur alla läger. Om i hemlandet denna medkänsla går så att säga "en bloc", och den hjälp man kan lämna förnämligast går till

1. Bankdirektör G. Schönmeyr
2. Den stora gymnastiksalen inom svenska Paris-kyrkan, apterad till lasarett.
3. D:r Perier.
4. M:lle Vial och de båda marockanerna.

den, som hårdast drabbats af förödelsens hårda hand, blir gifvelvis förhållandet något annorlunda för oss utomlands-svenskar. Vi ha lefvat i ett land under årtal, kanske nära nog ett människolif, vi ha njutit af dess gästvänskap, vi ha där utan att glömma vårt första fosterland — funnit så att säga ett andra hemland, vid hvilket vänskapens och tacksamhetens band särskildt fäst oss. Vi se detta lands söner falla för en sak, som af förhållandenas makt i viss mån blifvit vår, vi som delat deras glädje och förmåner. Och då blir det till en bjudande plikt, till ett hjärtebehof att i vår tur

5. Allas vår Larsson.
6. En stund "en familie".
7. Grupp af patienter, läkare och sköterskor. I bakgrunden bankdirektör Schönmeyr. Albin foto.

visa vår tacksamhet, och i den ringa mån vi så kunna, vår solidaritet äfven i de onda dagarna. Så ha de svenska kolonierna i Berlin, London och Petrograd redan skyndat vittna om sin goda vilja att taga del hvar i sitt andra hemlands krigshjälpsjänst af olika slag. Pariskolonien har ej varit den sista.

Redan i början af augusti öppnades under beskydd af vår ministers högsinta maka, grefvinnan Gyldenstolpe, en arbetsstuga med två skilda afdelningar, båda med det gemensamma målet att arbeta på utstyrelsen åt den ambulans, man redan då var ense om att kolonien borde skapa. Men under det den ena nöjde sig med att för detta mål samla koloniens damer till regelbundna och ganska talrikt besökta symöten i den vackra prästgårdssalongen, var den andras syfte dubbelt; genom att i samarbete med Understödsföreningen utdela välbetaldt hemarbeta åt mindre bemedlade kolonimedlemmar, som ännu ej fått lägenhet att hemresa, ville man lindra den oförskyllda nöd, krigstillståndet i många idoga hem vållat, på samma gång man påskyndade tillverkningen af den blifvande ambulansens linneförråd.

För att skapa en "arbetsstuga" räcker god vilja. En ambulans är ett annorlunda vidlyftigt företag, i synnerhet i främmande land, där utom lokal-, penning- och personalfrågor kommer den om dess administrativa organisation och förhållande till såväl hemlandets som det främmande landets sjukvårdsmyndigheter.

Också har det nog inte varit någon lätt uppgift initiativtagaren, herr G. Schönmeyr, som bekant en af direktörerna för Banque de Paris et de Suède, påtagit sig i och för insamlandet af nödiga medel och organiserande af det hela, och kolonien har all anledning att vara honom förbunden för det resultat, hans osparda möda lyckats åstadkomma.

Ty det kan icke finnas mer än en mening om l'Hôpital de la Colonie Suédoise och det är att den är Paris' vackraste och mest tilltalande ambulans. Andra äro större, många ha kanske fullständigare teknisk utrustning, en strängare vetenskaplig karaktär: Svenska koloniens ambulans står säkert ensam om sin karaktär af hem, ensam om den så speciellt svenska hemtrefnad, som ögonblickligen slår en till mötes som en glad hälsning och utesluter hvarje anstrykning af operoslig "anstalt".

Lokalfrågan torde för öfrigt ha varit en af dem, som bereda den outtröttlige organisationen de minsta svårigheterna, äfven om en god del ingeniositet måst till för att af disponibel plats afvinna största möjliga ändamålsenlighet. Man hade ju den stora förmånen att ha den svenska gården i rue Guyot, kyrkobyggnadskomplexet, att tillgå.

Den stora gymnastiksalen på nedre botten är så att säga den kärna, kring hvilken det hela grupperar sig. Med sina många fönster, genom hvilka gula och blåa "hemväfda" gardiner sol och luft rikligt strömma in, är den vorden "stora salen". Under dess glada allmogemålade friser verka dess ljusa träsängar hemifrån med sina afdelningsskärmar som trefna gästrum i en sömländsk herregård. Midt i salen långa bord, som i en handvändning förvandlas till "matsal", och i ett hörn matta och hvilstolar; det är "salongen" för dem, som gå uppe. En trappa upp, i församlingens "Härbärke", har "lilla salen" inredds, äfven den med samma hemliknande hållning.

Köksdepartementet har kyrkans pastor välvilligt upplåtit, liksom det är vid hans bord ambulansens personal intar sina måltider.

Genom behändigt utnyttjande af befintligt

utrymme, såsom af- och påklädningsrummen till gymnastiksalen o. d. har man lyckats skaffa plats för inredande af linnekammare med välförsedda skåp, bad- och toaletterum, m. m.

Detta liksom ambulansens inredning i öfrigt anger densammans karaktär: att vara ett konvalescenthem, liksom en ljuflig oas på vägen från den regementsenligt kalla sjukhussalen ut till frontens skyttegrafvar.

Och man förstår så innerligt väl den hjärtans glädje, Ali ben Mokattan och Sidi ben Hammed ali eller hvad nu de två grinande marockanska svarlingarna hette, på ganska hjälplig franska och med energiska handskakningar uttryckte, då vi för några dagar sedan aflade besök hos dessa koloniens två förstlingar, som i väntan på det något öfver tjugufat konvalescenter hemmet kan hysa, tagit detsamma i besittning.

Nu ha de till sällskap fått ett helt dussin europeiska kamrater, och Hemmets personal är i fullt arbete.

Högsta öfverinseendet af Ambulansen utöfvas af dess beskyddarinna, prinsessan de Poix, som uppenbarat sig som en lika energisk och drivven kraft på välgörenhetens område, som hon är en erkänd och firad personlighet inom det parisiska sällskapslivet. Det direkta ansvaret för Ambulansens lif och tillvaro uppbär emellertid med beundransvärd smidighet och sakkunskap bankdirektör Schönmeyr i egenskap af dess direktör, under det fröken Stina Waern i utöfvandet af föreståndarinneskapat till sin ljusande hjärtlighet lägger den fasta skolning och erfarenhet, hennes föregående verksamhet som Svenska Missionens sjuksyster i Indien förlänt henne. Ambulansens läkare såväl som den öfriga vårdande personalen, hvaribland märkes m:lle Vial, är fransk, utom allas vår Larsson, Hemmets faktotum och nattvakt.

Så skulle direktör Schönmeyr kunna med stolthet blicka tillbaka på denna skapelse af den Svenska Kolonien i Paris, för hvilken han så kraftigt verkat; i stället blickar han framåt och kanske inte utan en nyans af vemod: skall hans vackra verk kunna bestå så länge behovet af detsamma kommer att göra sig känt, d. v. s. så länge kriget varar? Ambulansens "fonder" uppgingo, då den började sin verksamhet, till ett belopp, som beräknas böra räcka för tre månaders verksamhet, och det är ju ett så mycket vackrare och om verklig offervilja hos Kolonien vittnande resultat, som naturligtvis i Paris, så nära krigsskådeplatsen, förhållandena gjort sin makt särskildt kännbar, antagligen vida mera än hemma i Sverige. Eller skall l'Hôpital de la Colonie suédoise se sig tvungen att efter denna frist stänga sina portar? Nej, inte sant, det sista bör inte få ske. Verkligheten torde inte komma den förhoppningen på skam, att bland den traditionella svenska frikostighetens utöfver hemma i det gamla landet de skola finnas, som anse det som en oafvislig fosterländsk plikt att använda de tillfällen Sverige i dessa dagar osökt har att göra sitt namn förtroget och kärt för vida kretsar i de krigförande länderna.

Ingången till Svenska koloniens ambulans i Paris.

JEAN DE SUÈDE.

SANTAL MED MITT HJÄRTA

III.

DET FINNS MÄNNISKOR, SOM blygas öfver att det är krig i Europa och andra, som blygas lika mycket öfver att det är fred i Sverige. När en människa ur den ena gruppen träffar på en ur den motsatta, så begriper de inte ett ord af hvarandras tal. Och att de begagnar sig af samma ord: plikt, heder, fosterlandskärlek, hjältemod för att uttrycka helt skilda tankar, det gör blott förvirringen dess hopplösare.

Så är det med min bror och mig. Vi träffas sällan, men för hvar gång det sker, är jag lika slagen af den öfverstigliga klyfta, som tiden grävt mellan oss, som ägt samma mor och far.

I går eftermiddag kom han plötsligt hit, han hade haft en patient i närheten. Min första känsla var glädje öfver att han kom, först och främst för vänlighetens skull, jag är ifrig samlare af sådana, och sedan därför, att jag var så trött, att jag tyckte jag icke orkade hvila tre mörka timmar. Brodern afskyr förklarligt nog hvarje gång lika mycket att sitta i mörker, han stannar tio minuter inne hos Adolf och gör honom precis samma frågor, på hvilka han får samma korta, knappa svar eller inga alls. Sedan gör han ett slag in hos lillan, men hon var så sömnig i går, att han inte hade någon vidare framgång med henne, hvilket annars brukar vara fallet. Slulligen går han ett hvarv omkring salsbordet, och så frågar han: Har du möjligen en sup och en smörgås? Han vet, att allt detta då redan är på väg, och när det kommer, slår han sig ner och äter och pratar och är riktigt underhållande, men medan jag lyssnar, tänker jag: hvad allt detta ändå är besynnerligt!

Ja, han blygs öfver att vi har fred, men han säger i nästa andetag att svensken nu för tiden, nej, han duger inte att föra krig.

Jag, som hatar krig, blir likafullt ond, när han säger att vårt land inte äger krigare.

— Hur vet du det?

— Det måtte väl jag veta som läkare, att svenskarna är ena stackare, svarar han, de är så fega inför döden. Säger jag t. ex. åt en stor gammal karl, som väl borde ha kört sig mätt på karusellen, att här måste opereras, men han måste vara beredd på alla eventualiteter, så sjunker han ihop och gråter i stället för att begagna minuterna till att ställa om sitt hus. Det är ett dåligt tecken, när män inte bevarar sin kallblodighet inför döden.

— Anser du, frågade jag, att denna rädsla för döden utmärker svenskarna framför ska vi säga våra grannar i söder?

Jag sade detta med ironisk betoning och hade tänkt att göra honom svarslös, men det visade sig, att han själf gjort jämförelsen. Det finns svenskar, som endast tänker i jämförelser med de folk som slåss.

— Just precis, sade han. Så mycket har jag arbetat på kliniker utomlands, att jag har sett det. Vi svenskar skulle ha godt af en tuktan, vi är för bortskämda.

— Med att få lefva? frågade jag.

Han ryckte på axlarna: det tjänar ingenting till att förklara min tankegång för dig, du kan ändå aldrig begripa den (han hade tydligen gjort samma iakttagelse som jag.) Du tror, att det viktigaste är att lefva godt och lefva länge (ytterligare ett bevis på att han

inte förstod mig). Du kan aldrig få i ditt hufvud, att ett folk kan komma till den punkt, då krig och hårda tider är det bästa, som kan hända det.

— Nej, inte jag, därför att jag icke tror att af krig kan komma så mycket godt, att det motsvarar det obolliga onda, som det förorsakar. Men du skulle finna en själsfrände i fru Olsson i villan bredvid. Hon är änka, och inledde i höstas en preliminär ämneskorrespondens genom Dagens Nyheter med en "välbärgad hjärtegod landbrukare" i Västergötland. Till julen reste hon dit, men då hon fann att han narrat henne till den grad, att han blott ägde en koja, men knappt ett hjärta, skref hon till mig, att här måste bli krig, så att folket vaknar till besinning, och så bad hon om tjugo kronor till hemresan. Vill du inte ha en smörgås till?

— — —
Ända sedan brodern var här, har jag gått och grubblat på hans dom öfver svenskarna, som är rädda för döden och hänger fast vid den ömkliga lifhanken. När jag drar från hans allmänna irritation öfver den nya tiden och de nya människorna, som söker sig ett utlopp i hån, och som leder honom fram till önskan om krig, såsom en sista radikalkur, så står där ändå så mycket kvar af hans ord, att de tål att tänka på. Han är nämligen inte dum som iakttagare, det vet jag sen gammalt.

Jag lämnar hans jämförelse åt sitt öde, ty han är allt annat än objektiv, när han handskas med det material han möjligen kan ha. Jag går till mig själf och ställer mitt hjärta mot väggen: vi två, är vi rädda att dö?

Den, som aldrig varit i dödsfara, har kanske inte rätt att lita på den åsikt man bildar sig vid ett öfverväga saken så här på afstånd. Men resultatet af vår rannsaking blef det, att vi icke fruktar döden som sådan och att vi skulle anse det oklokt att köpa lifvet för priset af en feghet eller låghet, om det gällde. Men vi har under den gångna tiden läst för mycket om dödens grymma framfart nu i kriget för att vi icke skulle rysa vid tanken på den vederstyggliga form, i hvilken han mött också så många kvinnor och skulle kunna möta äfven oss. Troligen skulle, om så skedde, vår kropp kvida och klaga, äfven om vi innerst vore mycket stilla och utan oro, kanske skulle den för en stund ta herraväldet helt, och dödsflodens böljor skulle slå öfver oss, men under detta skulle vi icke ropa och bönfälla om att få vända tillbaka till lifvets strand, där vi kommo ifrån, vi skulle, om ock stumma och förblindade, sträfvä vidare för att nå igenom, fram till den obekanta sidan.

Men när brodern säger, att svenskarna äro rädda för de lifsfarliga operationerna, så kan ju denna fruktan icke gälla en så jämförelsevis lätt form för död, den måste röra just vid det obekanta där bakom.

Om det nu vore så, att svenskarna i hvardagslag bete sig mindre modigt än i forna tider inför dödsrisken, beror det väl på bristande hårdning och på dåliga nerver? Beror det inte snarare på att stora massor af den nuvarande generationen — låt oss göra en inskränkning och tala om de s. k. bildade — att de hvarken tror riktigt fast på Gud eller på Hæckel? De har aldrig brytt sig

1. Fröken Svea Norén och hr Harald Rootz, Sverige. 2. Fröken S. Andersen och hr A. Johannesen, Norge. 3. Hr och fru Jacobson, Finland. O. Ellqvist foto.

Den stora täfningen i konståkning.

KONSTÅKNING PÅ SKRIDSKOR ÄR EN gren af sport, där kvinnorna kunna få vara med som jämställda, emedan grace och vighet här äro viktigare egenskaper än styrka. Vid de svensk-finsk-norska pokaltäflingar, som nyligen afslutats på Stockholms Stadion, ha också damer af alla dessa nationaliteter uppträdt med glänsande prestationer. Den främsta svenskan på området är fröken Svea Norén, som också segrade i damernas täfning. Ett mycket stort erkännande tillvann sig finskan fru L. Jacobson, som åkte tillsammans med sin man, Finland segrade också i paråkning. Norskan, fröken Margit Johansen, lofordades allmänt för den käckhet och ungdomliga fräschör, som låg öfver hennes åkning. Priset för konståkning, när alla olika slagen af täflingar sammanräknats, vanns af Norge, som därmed eröfrade pokalen, hvilken i tre föregående täflingar stannat hos Sverige.

.....
om att ägna den frågan en tanke, och om de gjort det, har de stannat vid ett sväfvande: kanske, kanske inte. De har hvarken haft fast och säker fot i himmelen, på jorden eller i helvetet. De vet inte om de går omkring med en odödlig själ, som skall sona deras streck, eller om den kropp, som skall sjunka till en handfull stoft, är allt hvad de har att räkna med, i hvilket fall man ordnar det hela med att köpa en grafplats. Hvilken ovisshet måste inte kvälja dem inför döden i motsats till dem, som är öfvertygade att de går att möta Gud, eller att dem väntar den absoluta förintelsen!

Hur komma vi på alla dessa tankar, mitt hjärta? Vi som aldrig brukar syssla med annat än praktiska ting, aldrig tagit ställning till andra frågor än dem hushållet, barnet och de kommunala valen gaf? Hur kan det vara,

att vi just nu, då de praktiska frågorna är mera brännande än någonsin, glömma att pröfva de nya sparsamhetsförslagen, potatis- och pallbrödsrecepten och det underbara sättet att dryga ut fotogén, för att grubbla öfver lif och död. Är det så, (jag skulle aldrig vilja låtsas om en sådan tanke för Adolf, men lillan och jag har talat om det ibland) att de som dött, och om hvilka vi gärna naivt föreställa oss, att de dröja som en sky omkring den jord, där de lefvat, att de nu blifvit så många, att de kylt af den luft vi andas, och att de hvissar till oss sina tankar, vänder våra hjärtan från hvardagen? Eller är det helt enkelt vissheten om att det kan falla döden in att med sitt stora följte göra ett besök i vår del af Europa, när han ändå är i farten och är så pass nära till?

Jag måste undra, om det bara är jag, som på detta sätt granskar mina räkenskaper för att se med hvilka resurser jag kan möta det som komma skall. Troligen inte, efter som jag anser mig vara en högst typisk individ med normalt själsförlopp. Samma process äger nog rum öfver allt.

Men hvad skall komma ut af allt detta? De, som öfverlever, de som vaknar en morgon och kan säga sig, icke som nu, det är krig, men: det är fred, det är fred, hvad skall de vara för slags människor?

Miljoner komma att vara stumma under obotliga lidanden, lefvande döda. Men alla de öfriga, ha de blifvit annor-

lunda än förut? Skall de ha vant sig att ta lifvets besynnerliga spel mera öfverlägset och med större fattning möta alla förändringar, också den sista? Eller skall människor som förr lefva för sin ämnesomsättning eller växelomsättning, för att samla pengar, ordnar, röda blodkroppar, eller frimärken med en tagg mindre än de vanliga? Skall de släppa det krampaktiga taget om lifvets småting, känna sig lösta, likgilliga, oförmögna att glädjas eller sörja så mycket mera? Eller skall det välla fram en het och förtärande lust till lif och njutning, till lycka, skönhet och alla sinnenas fröjder? Skall måhända flöden rinna till öfverallt från bergen och bilda en aldeles ny världssjäl, som vi ännu inte kan föreställa oss?

Mycket kan trifvas tillsammans i ett enda människohjärta. Om jag granskar hur tidens stämningar bryta sig blott i den skärfva af lifvet, som är jag, så märker jag, hur jag väl lefver under dödens vingar, men dock vid första stråle af solen fittar fram under dem för att spana efter ett tecken till vårens nya lif. Men det är i år mindre blåsippan jag längtar efter än den lilla bruna nässlan, det första ätbara, som året ger oss, och som bär bud, allt medan man diskuterar brödbrist och foderbrist, att det nalkas dock den dag, då det blir bete på ängarna, då driftbänkarna bär skördar, då rabarbern sticker ur jorden sina röda hufvuden, och majrofvorna får sötma och rundning.

Hvad jag beundrar den psykologiska klokheten hos dem, som låtit gå ut ett påbud till Tysklands folk att oförlofvadt så rädisor i sina blomkrukor! Dessa rädisor bakom rutorna kommer att tillföra själen mer än kroppen de närsalter, som den behöfver för att växa.

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKANS 7-13 MARS 1915.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kottletter af kalvbräss och makaroner; mjölk; kaffe eller te med hvetebröd. Middag: Soppa à la Hedin; fiskfärs med räksås; stekt oxfilé med legymsalad, tryffelsås och brynt potatis; apelsinparfait med bruna mandelspån.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; jämska kottletter med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Nötbullar med potatis, ärtor och glaserade morötter; sviskon-soppa med gräddor och skorpor.

TISDAG (Pettisdag). Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; glödstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Bruna böner med fläsk; semlor med mjölk. **ONSDAG.** Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med ägggröta och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; kokt sik med kaprissås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa på brysselkål med prinskorf; väfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt färsk sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Biff af ren med pressad potatis; kokt fruktpudding med vispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med hvetebröd; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med rotmos; ölsupa.

RECEPT:

Kottletter af kalvbräss (f. 6 pers.). 1 hg. kalvbräss, 1 lit. vatten, 2 tsk. salt (till blanchering), 1 hg. makaroner, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 dcl. bräspad, tillsatt med 1 tsk. köttextrakt, 3 dcl. mjölk, salt, hvitpeppar.

Till panering: 2 ägg, 1 msk. vatten, 1 1/2 kpk. stötta skorpor, 80 gr. smör till stekning.

Beredning: Kalvbräset bör ligga i vatten 1 tim. för att blodet skall dragas ur. Det blanscheras (nedlägges i kallt, lätt saltadt vatten och får där i koka 10 min.) och påsättes därefter i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med salt, att koka omkr. 1/2 tim., eller tills det blir hvitt och fast. Det upplägges på sikt, så att spadet får väl rinna af, och bräset rensas och skäres i fina tärningar. Makaronerna förvällas i saltadt vatten och skäras i tunna ringar. Smör och mjöl fräses 2 min., det kokande spadet och mjölen spådas på, och såsen får koka 5 min., hvarefter bräss och makaroner läg-gas i och stufningen afsmakas väl med kryddorna. Den upphälles på ett flatt fat, får kallna och formas därefter till aflånga kottletter, hvilka penslas med äggen, uppvispade med vattnet, och vändas i stötta skorpor. Kottletterna stekas vackert gulbruna i smöret och upplägges i krans på rundt fat. Midt på fatet lägges ärtor, och anrättningen garneras med persilja. Serveras som frukoststrätt.

Soppa à la Hedin (f. 6 pers.). 1 hg. kalvbräss, 1 1/4 lit. klar buljong, 4 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 tsk. citronsaft, 1/2 dcl. mader, salt, cayenne, 2-3 äggulor.

Beredning: Kalvbräset bör ligga i vatten 1 tim. för att blodet skall dragas ur, hvarefter det blansche-ras (lägges i kallt, lätt saltadt vatten och får där i koka 10 min.) och afkyles i kallt vatten. Buljongen kokas upp med persiljan, bräset läg-ges i och får koka, tills det är hvitt och fast eller omkr. 45 min. Det tages upp, får kallna och skäres i fina tärningar, hvilka läggas sopp-skålen. Buljongen silas. Smör och mjöl fräses 2 min., buljongen spå-des på, litet i sänder, och får koka under rörning 5 min. Soppan afsmakas med citronsaften, vinet och kryddorna. Aggullorna slås upp och vis-

Vet Ni att Gahnelit

är ett utomordentligt godt munvatten? Försök eljest!

pas i soppan, som därefter hälls öfver bräset i soppskålen.

Fiskfärs (f. 10-12 pers.). 1,2 kg. gädda=5 hg. skrapadt fisk-kött, 250 gr. smör, 4 ägg, 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. tjock grädda, 2 dcl. tunn grädda, 1 msk. salt (15 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), eller 1 kula kräftsmör (10 gr.), 2 msk. finstötta skorpor.

Beredning: Gäddan fjällas ej, urtages, sköljes väl, torkas med en fiskehandduk, fläkes, och ryggbenet tages bort. Fiskköttet skrapas fint, intet fjäll eller ben får medfölja, väges, blandas med det kalla smöret och drives 4-5 ggr genom kött-kvarn. Massan stötes därefter i sten-mortel med trästöt, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat vispas äggulorna, mjölet, grädden och kryddorna; denna blandning inarbetas matskedsvis i färsen, som bör röras omkr. 1 tim., hvarefter den passeras. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggwhitorna, och färsen afsmakas noga. Den fylls i en väl smord och brödbeströdd fiskfärsform, som rymmer omkr. 2 lit. Locket lägges på och färsen kokas i vattenbad i ugn eller ofvån på spisen. Koka den i ugn, är den färdig efter 1 tim., kokas den ofvån på spisen, bör kastrullen, i hvilken formen står, vara så djup, att locket kan ligga tätt på kastrullen och vattnet får koka sakta omkr. 1 1/2 tim. Spådes med kokande vatten, när så behöf-ves. Färsen stjälpes upp på varmt fat, garneras med persilja och råkstjältar och serveras med räksås samt små kokta potatisar.

Stekt oxfilé med legymsalad (f. 6 pers.). 1 kg. oxfilé, 3 msk. smör (60 gr.), 1 tsk. salt, litet hvitpeppar, 1/2 lit. brun buljong, 1 dcl. mader.

Till garnering: 1 12-öres form-bröd, 1 litet hvitkålshufvud, legym-salad, persilja.

Beredning: Filén, som bör hafva hängt, tills den är riktigt mör, put-sas (senor och hinnor borttagas), torkas med en duk, urviden i hett vatten, och bindes, så att den får vacker form. Smöret brynes i en järnkastrull, som ej bör vara större än att köttet nätt och jämt rym-mes, filén lägges däri och brynes väl på alla sidor samt beströrs med en blandning af saltet och pepparn. Den sättes in i het ugn, spådes med den kokande buljongen, och vinet och får steka 15-20 min., hvarefter den öses flitigt. Steken tages upp, smöret klippes bort, och filén skä-res i tunna skivor, som åter hop-läggas, så att den behåller sin form samt upplägges på en 4 cm. hög sockel, utskuren af hvetebrödet. Sockeln bör hafva samma längd som filén och kan, om så önskas, kokas gulbrun i flottyr eller bekläddas med stanniol. Rundt omkring sockeln garneras med små snäckor, utskurna af råa hvit-kålblad, som fyllas hvarannan med legymsalad och hvarannan med brynt potatis. Serveras med tryffelsås.

Apelsinparfait (f. 12 pers.). 125 gr. socker, 1 dcl. vatten, 6 ägg-gulor, 6 dcl. extra tjock grädda, skalet af 1 apelsin, den silade saften af 2 apelsiner.

Beredning: Socker och vatten kokas upp, kastrullen aflyftes, ägg-gulorna tillsätts, en i sänder, under vispning och krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig, då kastrullen aflyftes, och krämen vis-pas, tills den är fullkomligt kall. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres försiktigt i krämen, som därefter färgas skär med karmia och smaksättes med skalet af 1 apelsin och den silade saften af 2 apelsiner. Krämen fylls i vattensköld och sockerbeströdd form, packas ned i is och salt och fryses 4-5 tim. — Då glacen skall serveras, tages formen upp ur isen, afsköljes noga, för att aflägsna allt salt, doppas ett ögon-blick i ljumt vatten, så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas, och parfainen uppstjälpes på skål eller fat, med servett eller tårtpapper. Serveras med bruna mandelspån.

Nötbullar (f. 6 pers.). 125 gr. skalade nötter, 130 gr. hvitt bröd, 3 dcl. mjölk, 50 gr. smör, 1-2 ägg, salt.

Till panering: 1 dcl. stötta skorpor.

Beredning: Brödet uppmjukas i mjölen, urkramas, passeras och brynes i smöret. Nötterna rostas svagt i ugn, gnuggas hårdt i en duk, så att skalens lossna, samt malas. De blandas med det brynta brödet och de uppvispade äggen. Massan afsmakas med salt, formas till runda bullar, som vändas i stötta skorpor och stekas vackert gulbruna i smöret. De upplägges på varmt ser-veringsfat, garneras med persilja och serveras med potatis, ärtor och gla-serade morötter.

Kokt fruktpudding (f. 6 pers.). 50 gr. torkade ringäpplen, 1 hg. torkade aprikoser, 1 1/2 hg. katrinplommon, 4 dcl. vatten, 1 1/2 dcl. krossocker (143 gr.), 1/2 tsk. finrifvet citronskal, 3 ägg, 2 dcl. grädda.

Till formen: 2 dcl. strösocker, 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Frukten sköljes yt-terst väl i flera ljumma vatten och får ligga i kallt vatten öfver natten. Af detta vatten och sockret kokas en klar, simmig lag; däri kokas först äpplena, därefter aprikoserna och sist plommonen, sedan de urkärnats. Lagen kokas ihop, tills den är sim-mig, och hälls öfver frukten. Strö-sockret smältes under rörning i en stekpanna, spådes med kokande va-tten, och härmed beklädes en slät, låg bleckform. När frukten är kall lägges den hvarfals i formen. Äg-gen och grädden vispas tillsammans och hälls öfver frukten. Pudding-gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim., eller tills äggblandningen är stannad. Den uttages, lossas från kanten och uppstjälpes efter 15 min. Serveras helst kall, om så önskas, med vispad grädda eller vaniljsås.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande hushåll eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oin-skränkt besögenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 41. Ung flicka beder Iduns mera erfarna läsarinor att gifva några goda råd och anvisningar, om värninneplikten i bättre hem där hus-mor saknas. **Oerfaren.**

Nr 42. Vill någon af Iduns läsa-rinnor ge besked om man på kalljord (utan drifbänk) kan så blomsterfrön och få plantorna färdiga att omskolas i slutet af maj, och färdiga att säljas i juni? Hvad beror det på när frö-sorterna inte komma upp? Har i flere år sätt kalfrö i början af april, men alltid haft otur så att de inte kommit upp. **T. Y.**

Nr 43. Finns det någon lektor, ut- eller inländsk, som berör det tekniska föräringssättet vid utförandet af fönster, sammansatta af olika färgade glas, samt målade? Så kallade »Stained glass Windows». Särskildt hvad beträffar blyinfattningen samt in-bränningen af färger. Finns det någon här i Sverige som utför sådant, och i så fall - hvem? Hvar erhål-les lämpligt material. **Intresserad artist.**

Nr 44. Har hört, att en andels-förening »Svenska Hem» existerar. Hvar har den sitt säte? Huru kan man bli medlem? Särdeles tacksam för svar är **Husmoder.**

Nr 45. Härmed frågas om någon af Iduns vänliga läsarinor ville gifva ett råd till en flicka med lust och arbetsförmåga, i hvilken stad, helst uppåt landet, man skulle kunna få arbete i några bättre hem då extra hjälp behöfves, t. ex. med enklare sömnad, lagning, ändring och dylikt, äfven som annan hjälp vid instryn-ning af tvätt, gardiner m. m. Tänkte på detta sätt få ett eget litet hem att hvila ut i efter slutad arbetsdag. Tacksam för svar vore **Arbetsam.**

Nr 46. Är det någon af Iduns ära-de läsarinor som kan ge upplysning om, hur man skulle kunna komma i besittning af eller få låna den utom-ordentligt älskliga barnbok, som under namn af »Konvaljerna» utgafs af Thekla Knös under 1850-talet. Jag har förgäves efterhört den på antikvariska boklädor i Stockholm. **Louise.**

Nr 47. Har hör att det under sistlidne sommar gifvits kortare bibel-kurser för kyrklig ungdom, men vet ej hvar, eller hvar jag skall vända mig för att få närmare upplysningar därom. **E.**

Nr 48. Hvar kan man få lära växtfärgning? Finnes några dylika kurser i Stockholm eller Göteborg? Tacksam för svar är **E.**

Nr 49. Svenska i Berlin beder Iduns ärade läsarinor om beskrifning på paltbröd, bakning och tillagning.

Nr 50. Då jag är bosatt på ort, där det sommartid är omöjligt erhålla kött, utan är jag nödsakad använda

D. B. C. Flytande Putskräm för metaller. Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt. Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Svaga och blodfattiga, barn och äldre, böra använda Apoteket Vasens »Ferrol», hvilket stärkande järnpreparat hastigt ökar kroppsvikten. Föredrages lätt af alla. På alla apotek till 2 kr. fl.

Med **12,877 ex.** Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 1/2 år. Annonsera!! Prenumerera!!

Mellin's Food
är bästa kraftnärning för svaga, kläna barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostränning gratis och franko från Mellins Food Depot, Malmö.

KARL H. NYMANS SPECIALAFFÄRER för DAMUTSTYRLAR
17 Hamngatan 17
43 Drottninggatan
Väl sorterad
VÄFNADS-TRIKÅ & HVITVARUAFÄR

Köp Kockums emaljerade kärl De ha världsrykte.

Konstflitens Gardiner och Hemslöjdstyger
äro högt skattade långt utom Sveriges gränser, vi fäst visat därav, att oafat friget beställningar i stor utsträckning inlöpa från utlandet :: :: ::
Behöver Ni Gardiner med verfligt kultiverat ut-seende skriv da efter pro-ver till oss och bifoga 10 öre till porto. Vi varna för fabriksmässiga efterapningar av våra mönster. Våra gardiner äro färgäkta och handvävda :: :: :: af tvinnat garn :: :: ::
föreningen Konstfliten, Göteborg

Obs! VARUMÄRET "FYRTORNETS" Svenska

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

OXYGENOL

TANDPULVER

DIAMANT TVÅL

Du begagnar väl **Happachs Diamant-Tvål**, husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje. Kom ihåg, att då du föredrager vår Svenska tvättvål före den Engelska, du därigenom gagnar Sverige och skaffar arbetsförtjänst åt Svenskar. **HAPPACHS SÄPFABRIKS A.-B. Malmö & Stockholm**

Döfva. Praktisk rådgifvare för döfva (2 kr.) rekvideras från seminarieledaren F. Nyström, Manila. **Stockholm.**

Vantar & Strumpor
 MED **Lejon** MÄRKET!
 FÖRSÄLJAS
 I ALLA VÄLSORTERADE
 SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
 & KORTVARUAFFÄRER

bäst skötas, som haft lungkatarr 4 gånger samt nu har slem på lungorna. I somras vistades hon på landet och var då fri från hosta, men så fort hösten kom, fick hon den åter. När hon får gå ut bli alltid hostan och febern värre efteråt, och därför har hon för det mesta varit inomhus i vinter, men ändå vill ej hostan gå öfver utan är elakartad.

Mångårig prenumerant.

Nr 60. Jag har en brorson, jag står i ansvar för, som dagligen ger mig anledning till stor oro. Han har själf fått välja sin lefnadsbana och är inskrifven vid Högskolan, men sedan han tog studentexamen förra våren har han icke arbetat. Han går visserligen på föreläsningarna, men hemma tar han icke i en bok, utan läser tidningarna och latar sig föresten. Hemmet är gladt, trefligt och komfortabelt, men det är alldeles omöjligt att han kan stanna hemma en kväll, utan vid 7-tiden börja vänerna ringa i telefon, och så blir det att gå ut och förnöta tiden med Strandvägs promenad eller hängande hos Feiths eller andra konditorier. Ett par timmar på middagen användas också för denna eviga Strandvägs promenad. För föreställningar är han död. Har någon haft en sådan erfarenhet af studerande ungdom? Bör jag helt och hållet taga min hand från honom och försöka få honom in i ett reelt yrke, ej s. k. kontorsplats, eller vägar jag se tiden an — kanske arbetslust och vilja att bli något kan återkomma, eftersom han föröfrigt har förutsättningar att lyckas på sin bana. Ville någon med erfarenhet ge mig ett råd. F. aster.

SVEN MATSSON.

Folklyfsbild.
 För Idun af Linnea.
 (Forts. och slut.)

»I min ungdom låg nog hågen åt annat håll, och orostänkar brände min hjärna. Jag hade velat studera och skaffa mig vidare vyer och en högre syn på tingen, men far min var en gubbe af gamla stammen, gjord af järn och stål, och han dikterade: »När far och farfar varit bönder, så ska' sonen och bli bonde. Lärda, herrekarlar vill jag inte veta af. Och därvid blef det.»

»Så godt var det kanske,» fortfor han om en stund, »den som är slagen till slant blir väl aldrig riksdaler.»

»Så du talar, Sven,» sade skol-läraren, »du, som har så många goda förutsättningar.»

Men Sven Matsson bara skakade på hufvudet och såg allvarlig ut. Sedan talade han aldrig mer om det ämnet.

Annars var, som sagt, Sven Matsson en livvad fyr, och därför blef skol-läraren så mycket mera öfver-raskad öfver det, som hände en tid därefter.

Det var så, att han varit borta i Norrängen på begravningsgille. Per Olssons Karna, som gått därhemma på gården som gammaljänta i all sin tid, hade farit hädan, och skol-läraren hade varit med om att bevisa henne den sista tjänsten.

Sven Matsson hade också varit bju-den, men ej infunnit sig. Det sades, att han var sjuk. Skolläraren hade brutit upp och tagit sin Mats ur skolan ganska tidigt på aftonen. Han tyckte det var obehagligt att se gubbarna spela kort i lillkammaren, där Karna nyss förut legat så hvit och stilla med ett leende öfver de

stelnade, ännu i döden vackra anletsdragen.

Det var en härlig vinterafton i början på nyåret. Skogen stod klädd i glänsande hvit festdräkt efter ett ymnigt snöfall, och på himmelen lystes månen med bländande glans. Skolläraren försjönk i svärmiska drömerier, och under inflytande af månens magiska sken gick han vilse och förrirade sig långt in i småskogen. Han vaknade först återigen till verkligheten vid några besynnerliga ljud, som nådde hans öra. Det lät som halvkväda ågestrop, och dessemellan hördes ett utdraget stönande, som om någon lidit outhärliga kval.

Han stannade förskräckt vid tanken på, att ett brott kanske just i detta ögonblick begicks i skogen. Strax därefter bemannade han sig dock och fortsatte raskt åt det håll, hvarifrån jämmerropen hördes. Bakom en hög, mossbeluppen sten låg en mänsklig varelse utsträckt i hela sin längd med hufvudet djupt nedborradt i den kalla, hvita snön, och från hans bröst trängde djupa stönanden ut i den stilla natten. Skolläraren gick fram och rörde vid honom. Gestalten lyfte upp hufvudet, och Sven Matssons dödsbleka ansikte stirrade emot honom. Ett ögonblick sågo båda bestörta på hvarandra.

»Hvad i himlens namn, Sven,» stammade till sist skolläraren och försökte resa upp honom.

Sven Matsson ändrade ställning och satte sig på en kullfallen fura där bredvid, och så började han tala afbrutet och osammanhängande:

»Kommer du därifrån — såg du henne — tror du, att det var mycket svårt för henne att dö? — Ack Sten, Sten, hon var mitt allt på jorden; den enda som verkligen förstod mig, och nu är hon död, borta för alltid. Hvad skall det bli af mig?»

Skolläraren förstod ingenting i början. Han trodde nästan att Sven Matsson blivit vansinnig.

»Du yrar, Sven,» sade han till sist, »du har feber.» Och han lade sin hand på hans panna, men den var kall som is.

»Nej,» sade Sven Matsson hest, »nej, jag yrar inte. Du skall få höra allt, om du har tålmod att lyssna på mig. — Vi växte upp tillsammans, Karna och jag, ty våra föräldrars gårdar gränsade intill hvarandra. — Hon var min barndoms- och ungdomskärelek, min första och min enda...»

»Men Sven, hur kan du tala så, du är ju gift,» sade skolläraren och tyckte i samma ögonblick, att han sagt något mycket dumt.

»Gift ja,» sade den andre och suckade.

»Nå, hvarför gifte du dig inte med Karna då?»

»Därför att jag är en stor stackare och lät far min regera öfver mig äfven i den saken. Den andra hade mera pengar, förstär du. Men när jag var bunden vid henne för alltid och fick ögonen upp för det elände jag råkat i, höll jag på att bli galen. Jag började suppa och lefva vildt, men då talade Karna vid mig. Hon bad mig tänka på mina små, oskyldiga barn och att jag hade plikter mot den, som trots allt var min hustru. — Om du visste hur ofta vi suttit just här, där du och jag nu sitta. Om sommarkvällarna brukade hon alltid gå hit ut i skogen och hvila sig efter dagens möda, och när jag var ledsen och trött på så hit, och alltid hade hon något godt ord att säga mig till tröst. — Och nu är hon borta...»

»Sven, Sven,» sade skolläraren, upprörd öfver den afgrund af själskval, han fått blicka in i, »du måste slå bort det. Tiden läker alla sår.» Och återigen tyckte han att han sagt något dumt.

Efter många om och men fick han ändtligen Sven Matsson på hemvägen, och när de stodo utanför gårdsplanen sade han:

»Tack för att du kom, Sten, och tack för att jag fick lätta mitt hjärta för dig.»

Skolläraren tryckte blott hans hand till farväl. Han förmädde ej säga något, och det var med en underlig känsla af beklämning han såg honom försvinna inom hemmets dörrar.

Det förvånade honom knappast, att han dagen därefter fick höra, att Sven Matsson insjuknat i en häftig lunginflammation, som kort därpå ändade hans lif.

P. M. för hrr affärsmän.

VINSTEN ÖKAS GENOM

kundkretsens utvidgning. Den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder är

EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING

i därtill lämpliga organ. En annons

I IDUN

har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tusentals fall hela året. Landets mest erfarna annonsörer annonsera också därför regelbundet i IDUN.

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål.**

OBS. Björnstämpeln!

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAF AV LÄKARE

»Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET

ÄR

KRISTALL PATENT

Just nu

bör **Svensk Industri gymnas.**

köp **Svenska varor!**

Husqvarna Symaskiner

framstående egenskaper bero på, att de äro frukten af mera än 40-årig målmedveten sträfvan att framställa det bästa möjliga. Typer passande hvars och ens behof. *Förmånliga afbetalningsvilkor.*

På grund af den utomordentligt hastiga åtgången af lotter i **LILLSJÖNÄS' BARNKOLONIS**

Lotteri

kommer **DRAGNING** att äga rum redan i **MARS** månad i år.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt X 1, adress: Lillsjönäs Barnkolonis Lotteri, Artillerig. 60, Stockholm hvarifrån lotterna sändas mot postförskott för lottpriset å 2 kr. pr st. jämte kostnad för porto och dragningslista.

10,000 VINSTER Högsta vinstvärdena kr. 9,000 (Bosättning till 4 rum, kök och jungfrukammare), 5,000 (Juvelskrin af skulpt. elfenben med smycken) 4,000, 3,000, 2,300 o. s. v. 11 vinster om öfver 1,000 kr. 77 vinster om 900—100 kr. 1,600 vinster om 90—40 kr. 800 vinster om 39—25 kr. 4,200 vinster om 24—10 kr. o. s. v. Lägsta vinstvärde 4 kr.

BENGT OXENSTIERN. Lotteriets föreståndare.

Herrar affärsmän torde observera, att ::

Jönköpings läns Tidning

— JÖNKÖPING —

läses av en köpstark befolkning i såväl stad som på landsbygden. Egna lokalredaktioner i Huskvarna och Nässjö. ::

Jönköpings läns Tidning

utkommer varannan dag. Annonspriset är 6 öre före och 5 öre efter text. Införres annons minst 5 gånger lämnas rabatt. Var god infordra offerter. — Prenumerationspriset är per år endast :: :: ::

Kr. 2: 50.

HANS SISTA GALENSKAP.

För Idun af Lenie Hall.

Det red en ung man uppför en backe och han tänkte:

»När man nu har en bättre natur, så är det sannerligen skada, att den inte gör sig påmind oftare.»

Han höll stilla på krönet af backen.

»Jag är ett odjur, och jag undrar inte på farsgubben, om han förlorar tålmodet.»

Han böjde sig fram i sadeln och kikkade mellan grenarna af ett gammalt äppelträd in i trädgården, som låg vid sidan af vägen.

Hvad han såg fängslade hans upp- märksamhet helt och hållet. Först efter en lång stund rätade han upp sig, och såsom punkt för en lång, betydelsefull tanke, slog han i luften med ridspöet.

»Men om jag gör en galenskap till i livet, så blir det för att lägga embargo på mitt bättre jag för tid och evighet.»

Med denna tanke vände han och red ned i dalen igen. I trädgården gick Hilde och klippte af stora, skära pioner. Hon hörde hofslagan af Stefans häst, men hur hon än spejade, lyckades hon inte upptäcka vare sig häst eller ryttare.

Hon fortsatte lugnt med sitt arbete. Det bodde en ugglan i det gamla äppelträdet vid vägen. Som det var solljus dag, såg ugglan ej mycket, men den var gammal och trodde, att den förstod utan att se. Då Stefans häst stannade, gissade ugglan ryttarens afsikt. Och då trädgårds- saxens klirrande ljud fortfarande lät höra sig, ansåg fågeln, att Hilde var en klok ung kvinna.

Denna sista åsikt delades äfven af Hilde själf. Hon visste, att det var allt utom klokt att tänka på en man, som ej hade för afsikt att fria till henne. Hon visste, att det var i högsta grad oklokt att fortsätta det förtroliga umgänget med denna man.

Härpå tänkte hon just, då Stefan vände sin häst och red utför backen. Sålunda var Hilde beklagadsvärd och följaktligen — efter kvinnors sätt att se saken — Stefan klandervärd.

Ändock kom ödet att vara Stefan gunstigt.

Det var gudarnas vilja, att Hilde denna dag på eftermiddagen skulle vara ensam hemma.

Hon satt i en korgstol på veranda- n och gjorde något, som ingen romanförfattare väl skulle låta sin hjältinginna göra: hon stoppade strum- por. Visserligen sådana af silke, men det var opoetiskt ändå. Till all lycka för Hilde tog hon sig snart för något sublimare. Under ett raptus af lättja somnade hon. Ungefär samtidigt fick Stefan sitt raptus af galenskap.

En automobil, som körde uppför vägen och stannade vid grinden, väckte henne ej. Mannen vid rattens steg af och gick upp till villan.

Stefans betende, då han kommit upp på verandan och fått syn på Hilde, var egendomligt. Först små- log han. Sedan böjde han sig öfver henne, och hans ansikte kom så nära hennes, att det såg ut som ämnade han kyssa henne. Men han rätade upp sig och var helt blek. Därpå gick han tyst baklänges mot trappan, som ville han försvinna obemärkt men ändrade åter tanke och stampade till med ena foten. Och jag är öfvertygad, att det var ett fullt ord, som fann vägen öfver hans läppar. Stefans bättre jag flydde sin kos. Det sämre talade med Ste- fens röst:

»Hilde! Hon vaknade, såg sig nervöst om- kring och brast till sist i skrätt. Ugglan, som hört automobilens töf- fande och nu uppfattade Hildes skrätt, tänkte: »Däraktiga, hvad skall väl hända, innan du skrättar igen!»

Hilde reste sig och räckte Stefan handen.

»Menar du att vi ska åka ut i den här värmen?» frågade hon. »Ja visst,» svarade han. »Det blir snart svalare. Gå in och sätt på dig en slöja, så far vi ut på en timme eller så. Men kvickt, så att inte Sokrates' bil får stå länge i sol- gasset!»

Hilde gick. Den förhårdade hyck- laren såg efter henne och undrade, hvarför han i all världen inte hade kysst henne nyss. Hon föreföll mer bedårande, hvar gång han träffade henne.

Då Hilde redan satt i bilen, erinrade sig Stefan något. »Det är bäst du har en kappa med. De sista aftnarna har det varit kallt vid solnedgången.»

Han skyndade tillbaka upp mot villan.

Hilde såg inte efter honom. Hon satt och drog på sig handskarna. Därför märkte hon ej att Stefan vacklade, då han gick öfver gården. Hon anade inte heller hvad han sade till husingfrun, som han mötte. De åkte bort.

»Frun,» sade husingfrun, då Hildes mor kommit hem, »fröken hälsade, att hon inte kommer tillbaka i kväll. Hon ligger öfver på Lemminge hos fröken Bergengren.»

Hilde (tänker): »Jag hoppas Stefan inte märker, hur gärna jag följer med honom.»

Stefan (tänker): »Tärningen är kastad. Men gud skall veta, att hon inte ser synner- ligt road ut. Godt, desto större ur- sakt för mig. (Högt:) Du somnar väl inte igen!»

Hilde (med bortvändt ansikte, så att han ej skall se, hur hon njuter både af den svindlande farten och af — annat): »Åh Stefan, jag önskar jag hade en sådan här vagn!»

Stefan (tänker): »Högst uppmuntrandel! När vagnen är Sokrates'. (Högt:) Gift dig med Berge! Det är hans bil.»

Hilde: »Hvart kör du?» Stefan:

»Jag tänkte vi skulle dricka te i skogvaktarstugan uppe i Sandskogen och sen fara hem i mänskenet.»

Hilde: »Men stugan är ju öde.» Stefan:

»Jag har tegrejour med mig här i bilen, så det gör ingenting.» (Ser på henne.)

Hilde (småleende): »Det är inte det jag menar.» Stefan ökar farten ytterligare.

»Har du någonting emot förslaget, så vänder vi genast och kör till Lemminge i stället.» (Forts.)

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA. »K. E.» Annonsen kostar 2:50 pr gång. »Enkel.» 5 kr. pr gång. »24 år.» 4 kr. kommer annonsen att kosta. »Familjemedlem 1915.» 2 kr. »Sjukvård, Halmstad.» 2 kr. pr gång. Likvid i postanvisning.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

I GODT HEM & egendom i närheten af Sthlm får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., plats. Jungfru finnes. Medlem af familjen. Vid. Nya Inack- Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Sthlm.

EN STADIG, snäll o. bildad flicka kan få god plats hos äldre fru. Svar m. foto t. »Våren 1915», Halmstad p. r.

BARNFRÖKEN. Verkligt barnkär och pålitlig flicka, kunnig i sömndad och finare handarbeten, får god plats att sköta tvenne barn i köpmans- familj i Göteborg, den 15 april eller 1 maj. Svar med foto och ref. emot- ses af Fru Ingeniör Assar Svensson, Göteborg.

Hushållsfröken erhåller genast plats å egendom i Skåne i 4 personers hushåll. Jungfru finnes. Bör vara kunnig i enklare o. finare matlagning, bakning, slakt o. konservering. Medlem af familjen. Svar med uppgift om ålder, lönepret. o. betygsafskr. till »Snäll o. kunnig», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Bildad flicka

undervisningsv., musik., får plats i landthem nära Kalmarsund att under- visa 3 flickor i 2 o. 3 klass. Svar med betyg, foto och löneanspr. till »Familjemedlem», Iduns exp.

PALITLIG FLICKA, frisk o. ord., syn- kunnig, fullt god plats i april; två barn 2-6 år. Två tjän. finnes. Betyg, lönepr., foto till »Verkligt barna- väns», Allm. tidn. kont., Gust. Ad. torg.

En öfversköterskeplats vid Kristinehamns hospital blir ledig den 15 innevarande månad. Lön 500 kronor för år jämte fria naturaför- måner. Efter 2, 5 och 10 års tjänst ökas lönen med 10, 20 och 40 procent. Ansökan, åtföljd af frejd-, frisk- och tjänstbetyg äfvensom fotografi, in- sändes till Öfverläkaren, Hospitalet, Kristinehamn.

För att kunna antagas till öfver- sköterska fordras att minst 1 år hafva tjänstgjort på allmänt sjuk- hus eller lasarett.

Biträdande föreständerska sökes för Sätters Hospital. Begynnelse- lön 600 kr. Alderstillsätt efter 2, 5 och 10 års tjänst. Fria naturaför- måner. Ansökan insändes till ÖFVERLÄKAREN, Hospitalet, Säter. FÖRESTÄNDARINNA för vårt bruks- pensionat sökes. Tillträde till platsen skall ske den 1 april 1915. Närmare uppgifter lämnar Kockwäs Jern- verk, Källinge. Bruksförvaltningen.

Husföreständarinna

medelålders, bildad, snäll, med jämnt och godt lynne, sökes af ensam me- delålders herre å landtgård nära sta- tion i Småland. Svar med ref. o. foto till »Landtgård», adr. Juridiska Byrån, Värnamo, f. v. b.

En lärarinneplats

vid Smålands Sinnesslöanstalt vid Ek- sjö, kungöres härmed till ansökan led- dig, att tillträdas den 1 sept. 1915. Minimilön 400 kr. med 2:ne ålders- tillsätt å 100 kr. efter 5 å 10 års väl vitsordad tjänstgöring jämte bostad och fritt vivre.

Sökande, som genomgått seminarier för utbildning af sinnesslölära- rinner, ha företräde.

Ansökningar jämte kompetenshand- lingar och prästbetyg insändas till Styrelsen för Smål. Sinnesslöanstalt före den 1 maj 1915 under adr. Bjersby, Hult.

Föreständarinnebefattningen

vid Östergötlands läns anstalt för sinnesslöa förklarar ledig från och med näst- kommande 1 juli. Begynnelselön 1,200 kronor pr år jämte allt fritt.

Sökande äga insända sina till sty- relsen ställda ansökningshandlingar före den 15 nästa mars. Söderköping i februari 1915. STYRELSEN.

Plats såsom afdelningsköferska

vid Västmanlands läns tuberkulos- sjukhus, Skogsfjället, vid Västerås blir ledig att tillträda 1 maj. 1915. Lön 500 kr. pr år med 3 ålders- tillsätt och pension samt semester. Ansökan torde sändas före 15 mars till Dr Martin Sjögren, adr. Västerås, som lämnar vidare upplysningar.

En frisk, rar och duglig Flicka

villig att fylla husingfrus plats, kun- nig i sömndad och intresserad af barn, sökes. Goda rek. erfordras. Svar till »1 april», Box 23, Växjö.

För att till våren

medhinna undervisning i stenografi och maskinskrifning torde anmälan till kurser ske nu. I regel öfverstil- ger antalet lediga platser vid denna tid antalet sökande.

STENOGRAFBYRÅN

Regeringsgatan 31, Sthlm. St. *9822, *9823. Rt. 9822, 8972.

En ung dam,

som med tiden ämnar bli en praktisk husmoder, måste ha god kunskap i modern kokkonst. Den bästa hjälp och vägledning för detta ändamål erhålles genom IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt prø- vade recept till såväl enklare som finare matlagning. Förf. till denna utmärkte kokbok är Elisabeth Ost- man, förest. för E. Ostmans Husmo- derskurs i Stockholm. Kokboken för- säljes i alla boklädor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klot- band, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Stockholm.

PLATSSÖKANDE

BILDAD 18 ÅRS FLICKA önskar kom- ma till större gård, helst i mellersta Sverige, för att lära sig husliga sysslor. Betalar gärna något. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem A. H.», Wiken p. r.

HUSHÅLLSVAN, praktisk dam, fullt kompetent att med sparsamhet och ordning sköta ett hem, önskar som husmoder eller föreständarinna dylik plats, där sådan skänkas. Små pret. men ett vänligt och godt bemötande önskvärdt. Prima ref. lämnas. Sv. t. »Prästdotter 33 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG EXAM. SJUKGYMNAST (G. D.) önskar plats i familj. Deltar i före- kommande göromål. Har gärna till- syn öfver barn. Fina betyg. Svar t. »Landet 22», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

21-ÅRIG HUSHÅLLSINTRESSERAD ångermanländska önskar komma i godt hem för att lära hvad som till- hör ett hems skötande. Önskar anses som familjemedlem. Någon lön önsk- värd. Tacksam för svar inom 14 dagar till »Våren 1915», Torrom p. r.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i enklare matlagning, bakning o. husl. sysslor, önskar plats i familj till den 1 maj, där jungfru finnes. Mycket kompetent o. villig deltaga med skrif- göromål om så erfordras. Svar till »Ung Norrlandska», Iduns exp., Sthlm.

FÖR ATT LÄRA och deltaga i allt inom ett hushåll, önskar flicka kom- ma till större herr- eller prästgård mot betalning eller fritt vivre. Sv. t. »Intresse och arbete», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA FRÅN LANDET önskar plats den 1 maj i bättre familj, att med husmoders undervisning sköta hus- hållet. Svar till »21 år», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats i familj eller hos dam. Genomgått hushålls- skola samt kunnig i handarbeten. Sv. märkt »23 år», Lundsbrunn p. r.

ENKEL, bättre, barnkär flicka, som genomgått kurs i finare matlagning och är kunnig i husliga göromål och handarbete, söker plats. Svar till »Hulda», Harpinge p. r.

PLATS önskas i familj af hushållsvan flicka, nu genast eller till våren. Kunnig i enklare och finare matlag- ning. Genomgått ettårig hushållskurs. Goda ref. finnes från föregående platser. Svar till »22 år 1915», Västan- fors p. r.

I GODT HEM, där jungfru finnes sökes plats av bättre hushållsvan flicka, som husmoders verkliga stöd och hjälp. Kunnig i matlagning, bak- ning o. s. v. Goda betyg. Svar »Ej rädd för arbete». Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE ENKEL FLICKA önskar plats i fin familj, för att under husmoders ledning lära sig matl., samt ett hems skötande. Villig att betala något. Svar till »Familjemedlem», Falken- berg p. r.

UNG TYSKA, kunnig i svenska språket samt hushåll, handarbete och andra i ett hem förekommande gö- romål, söker plats att gå frun till- handa, antingen genast eller den 1 april. Svar märkt »24 år», Elds- berga.

FLICKA önskar pl. som husförestän- darinna, fullt kunnig i finare och enklare matlagning, samt i hems skö- tande. Sv. till »Våren 1915» Marie- stad p. r.

UNG, BILDAD FLICKA (normalsko- leexamen), önskar plats på landet, helst större egendom, för att delt. i alla husliga göromål. Läser gärna med mindre barn. Lön önskas. Ref. finnes. Svar till »God hjälp», Jönköping p. r.

EXAM. BARNSKÖTERSKA med ut- märkte rek. önskar plats 1 maj. Svar till »Barnsköterska», Iduns exp. f. v. b.

ORDENTLIG och fullt pålitlig 32 års flicka, kunnig i enkel matlagning och öfriga husliga arbeten, äfven skrifgöromål, söker plats att förestå hemmet för en eller två pers. Vid pr. brev mrkt »Ordning», Wedum p. r.

HUSHÅLLSVAN, BÄTTRE FLICKA önskar plats som husmoders hjälp i trefligt hem, helst på landet. Är kunnig i matlagning och handarbete. Betyg och ref. finnes. Svar märkt »E. F.», Borås p. r.

EX. SPADBARNSKÖTERSKA önskar snarast plats. Goda rek. finnes. Sv. under adress »A. J.», Surte p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar komma i familj, att under husmoders ledning hjälpa till med alla inom ett hem förefallande göromål. Något kunnig i matlagning. Gärna utan någon lön, men vill anses som familjemedlem. Svar till »Anspråklös», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats å större landegendom (helst i Västergöt.) som hjälp i hemmets syssl. Är mu- sikal., barnk., har håg för handarb. Svar till »Familjemedlem 19 år år», Iduns exp., Sthlm.

24-ÅRIG FLICKA, som genomg. kurs i Kindergartenseminarium, önskar pl. nu till våren i hem, barnhem eller sinnesslöanst. Tacks. f. sv. t. »Ångermanländska, Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Kvinnlig gymnast

önskar anställning å mindre badort eller som massös hos enskild person, som ämnar sig till dylik plats. Svar till »Sommaren 1915» Kiosken, Vasa- platsen, Göteborg.

Plats som husföreständarinna

Önskas hos äldre ungherre eller enke- man af därtill passande och i ett en- kelt hems skötande fullt hemma- stadd dam med små pret. Aktningss- värdt och godt bemötande huvud- sak. Prima ref. och vidare upplysn. lämnas om svar till »God Uppfostran, ej rädd för arbete» sändes till An- nonskontoret Svea, Norrköping.

Bättre flicka

van vid inom ett hem förekommande göromål samt något kunnig i enklare matlagning, önskar, mot fritt vivre eller någon lön, plats i familj, nu eller 1 april. Tacksam för svar till »Pålitlig 24 år», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

Kvinnlig Sjukgymnast,

önskar plats, helst i familj eller hos läkare. Goda betyg och ref. finnes. Svar till »Massage», Iduns exp.

En god hjälp

för en husmoder, som sätter sin stolthet i att ha ett »godt kök», är den moderna IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt prøvade recept till såväl finare som enklare matlagning. Förf. till denna utmärkte kokbok är Elisabeth Ost- man, förest. för E. Ostmans Husmo- derskurs i Stockholm. Kokboken för- säljes i alla boklädor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klot- band, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERINGAR.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

ELEV I KÖKET under skicklig hus- moders ledning emottages å herre- gård i mellersta Sverige från 15 mars till 15 sept. Afgift 100 kr. Svar till »L. A.» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

KONFIRMANDER mottagas inst. sommar i Bro prästg. (årskursen). Kyrkoherde G. E. Allm. tel. Bor 8.

KONFIRMANDER mottagas inst. mar i vackert belägen prästg. Skogsbad. God omvårdnad. Bä. rek. Pris 100 kr. Svar snarast till Komministergården, Moholm. Riks. 36.

SÖRMLÄNSKA från godt hem önskar komma i präst- eller herrgård, att under god och skicklig husmo- ders ledning lära ett hems skötande. Svar till »Sörmländska H. L.» Iduns exp., Sthlm f. v. b.

KVINNLIIG TRÄDGÅRDSLEV finner godt tillfälle lära trädgårdsskötsel uti välordn. handelsträdgård, såsom extra betalande elev. Inack. i hemmet. Svar märkt »Växthus» Iduns exp.

I Hof prästgård, Östergötland, nära sjön Tåkern, mot- tagas äfven i år ungdom till inackor- dering jämte konfirmationsläsning. Kursen börjar i slutet af juni och räcker omkr. 6 veckor. Pris 175 kr. Meddelande snarast möjligt till kyrko- herde J. Fries, Hof, adr. Bjälbo.

Tyra Rinnans Konvalscentrum för barn rekommenderas. Undervisning kan er- hållas. Landvetter.

Inackordering

i hushållsskola vid havet önskas af ung flicka under sommarmanaderna maj-augusti. Svar till »Sommaren 1915» Borås Tidning, Borås.

I prästgård på landet,

helst Småland eller Skåne, önskas inackordering och konfirmationsunder- visning för en flicka. Svar med pris- uppgift till Box 47, Uddevalla.

Konfirmationsundervisning

meddelas instundande sommar med början i midten af juli. God inackor- dering och omvårdnad. Vidare genom kyrkoherde Th. Hedelin, Jäders bruk.

Östermalms Förlossningshem,

12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm. Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.

Fritt val af läkare och akuschörskor. Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Fj. Forssner.

Prospekt sändes på begäran.

HILMA FREDLUND, Föreständarinna Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50

Praktisk, huskålls-trädgårds- och landbrukskurs

anordnas från 15 mars på en vackert belägen landgård i mellersta Sverige. Äfven språk- och musiklektioner. Af- gift 60 kr. för ens. 50 kr. för delad rum. Mindre bemedlade 35 kr. pr mån. Sv. t. »Praktisk hemskola», Iduns exp.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Gymnastikdirektörsexamen aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Med. Dr. E. Kleens (ott-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 7 tr. upp.

Göteborgs Gymnastiska Institut, längst och fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik och Massage.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT Biblioteksgatan 28

Inga gråa hår erhåller den, som använder den sedan öfver 30 år öfver hela världen välkända Royal Windsor (giftfri) Färgämne. Försändes diskret, kr. 5 + porto.

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE är ren hafreextrakt. För dålig mage ordinerar hafregröt; för dålig hy Oatine hafrecreme, som rener porerna, aflygnar fräcknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende.

Turkiska badet, i Malmörögsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy.

Hårnät 1:a kvalitet, c:a 75 ctm. Pr dubb. endast kr. 0:85 + porto. Sändas mot postförskott. Hårnät-Depoten, Södergatan 21, Malmö.

För alla utan undantag är en spänstig kropp oersättlig. Vidmakthålles bäst genom daglig gymnastik med hjälp af gymn.-häftningen 'Ideala'.

Oöfverträffadt mot röd och narig hud, Finnes hos samtliga parfymhandlare samt i parti genom Georg Kjellberg, Stockholm.

H.G.SÖDERBERGS IMPORT A.B. ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS

Riks- o. Sthlmstel. Namnanrop. Begär endast Söderbergs Kolimport.

Tärna Kvinnl. Folkhögskola Husmodersskola Övre avdelning

Kurs i trädgårdsskötsel vid Rösjö-Skolan. Kvinnliga elever mottagas i trädgård och småbruk april-oktober.

Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand. 8:de kursen för ord. elever 1 apr.-31 okt.

Lektioner i Linnesömnad, även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla Rum.

EUCALYPTUS OLJA är ett osvikligt medel mot de svåraste fall af Reumatism, Gikt, Stelhet i lederna.

Utmärkta organ för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning. Borås: Borås Tidning. Engelholm: Engelholms Tidning. Gefle: Gefle-Posten. Halmstad: Hallandsposten. Helsingborg: Helsingborgs Dagblad. Hernösand: Hernösands-Posten. Hudiksvall: Hudiksvallsposten. Jönköping: Smålands Allehanda. Kalmar: Barometern. Karlskrona: Karlskrona-Tidningen. Karlstad: Nya Wermlands-Tidningen. Landskrona: Landskrona-Posten. Linköping: Östgöta Correspondenten. Lund: Lunds Dagblad. Lysekil: Lysekils-Posten. Malmö: Skånska Aftonbladet. Norrköping: Östergötlands Dagblad. Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad. Sundsvall: Sundsvalls-Posten. Söderhamn: Helsingen. Södertelje: Södertelje-Södertörnsposten. Uppsala: Uppsala. Västermik: Västerviks Veckoblad. Västerås: Westmanlands Allehanda. Växiö: Smålandsposten. Visby: Gotlänningen. Örebro: Örebro Dagblad. Örnköldsvik: Örnköldsviks-Posten. Östersund: Jämtlandsposten.

Joh. Lundström & Co A.-B. Prima Antracit HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

Fri sommarhvila. Vid sommarhemmet i Wittsjö mottagas inst. sommar till kostnadsfri vård 21 själfvårdsförs. bild. o. obemedlade unga kvinnor (17-30 år).

BARNGARDEROBEN. Illustrerad månadsblad för barnkläders förfärdigande. Denna i alla hem med uppväxande små »slitvargar» redan snart sagdt oundärliga rådgifvare, alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpredda, utgifves äfven under 1915 med ett engång i månaden utkommande nummer, inneh. bortåt ett hundratal illustrationer öfver allt som hör till barntoaletten från de spädaste åren till vuxen ålder.

Annonsera i Idun!

PRAKTISK UNDERVISNING I TRÄDGÅRDSSKÖTSEL förenad med husmoderskurs börjar 7 april.

Trädgårdskurs för kvinnor amordnas & Folkhögskolan Hvilan 15 april - 15 oktober, afsedd för dem, som vilja lära sig att på egen hand sköta trädgårdar vid villor och landt gårdar.

Ferrin Bästa järnmedel Utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

SASOL-TVÅL för toaletten. är afjordt nutidens förmärsta skönhets- och barn tvål. Antiseptisk! Med härlig parfym å 60 öre och utan parfym å 50 öre öfverallt, äfven å apoteken.

Ingen välklädd dam kan numera ursäktas, om hon visar sig med öppen blus eller kjol, när det finnes en tryckknapp, som kan förhindra detta.

Säkerhetstryckknappen "KLETTE" och man riskerar aldrig, att klädningen går upp. Alla välsorterade affärer föra Säkerhetstryckknappen "KLETTE".

SKÅNSKA HANDELSBANKEN. Fonder 21,200,000 kronor. Stockholmskontor: Arsenalsg. 9. Filialer: Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.

BRUNKEBERGS TEATERN Alltid veckans bästa nyheter! Idun utgifves denna vecka i A och B.